ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอลสำหรับมอเตอร์เหนี่ยวนำ

นาย ทวีศักดิ์ วงศ์ศรีถาวรสุข

สถาบนวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2545 ISBN 974-17-2572-8 ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A DIGITAL DIRECT TORQUE CONTROL FOR INDUCTION MOTORS

Mr. Taweesak Wongsrithawornsuk

สถาบนวทยบรการ

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Master of Engineering in Electrical Engineering Department of Electrical Engineering Faculty of Engineering Chulalongkorn University Academic Year 2002 ISBN 974-17-2572-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอลสำหรับมอเตอร์เหนี่ยวนำ
โดย	นาย ทวีศักดิ์ วงศ์ศรีถาวรสุข
สาขาวิชา	วิศวกรรมไฟฟ้า
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. สมบูรณ์ แสงวงค์วาณิชย์

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วน หนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. สมศักดิ์ ปัญญาแก้ว)

คณะกรรมการสอบวิทยาน<mark>ิพนธ์</mark>

.....ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ยุทธนา กุลวิทิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. สมบูรณ์ แสงวงค์วาณิชย์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจิดกุล โสภาวนิตย์)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทวีศักดิ์ วงศ์ศรีถาวรสุข : ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอลสำหรับมอเตอร์เหนี่ยวนำ. (A DIGITAL DIRECT TORQUE CONTROL FOR INDUCTION MOTORS) อ. ที่ปรึกษา : อ. ดร. สมบูรณ์ แสงวงค์วาณิชย์, 93 หน้า. ISBN 974-17-2572-8.

ระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำสมรรถนะสูงในปัจจุบันที่นิยมใช้ในการควบคุมความเร็วและ แรงบิด คือ ระบบควบคุมแบบเวกเตอร์ แต่เนื่องจากระบบควบคุมแบบเวกเตอร์ละเลยไม่ได้พิจารณาถึง ข้อจำกัดของอินเวอร์เตอร์ที่จ่ายกำลังให้กับมอเตอร์ซึ่งสามารถสร้างแรงดันได้ในรูปแบบและขนาดที่ จำกัด จึงได้มีการพัฒนาระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุมแรงบิดโดยตรงขึ้นมา ซึ่งเป็น ระบบที่รวมการควบคุมมอเตอร์และอินเวอร์เตอร์เข้าด้วยกัน แต่ระบบนี้จะให้รูปแบบในการสวิตช์ที่ไม่ แน่นอน ซึ่งเหมาะกับระบบแอนาลอก ดังนั้นในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยจึงได้พัฒนาวิธีการควบคุมแรงบิด และฟลักซ์โดยตรงขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับระบบดิจิตอล และวิธีการนี้ยังให้รูปแบบการสวิตช์ของ อินเวอร์เตอร์ที่มีระเบียบและสอดคล้องกับวิธีการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์ และโดยการคำนวณหา ช่วงเวลาการใช้เวกเตอร์แรงดันล่วงหน้าอย่างเหมาะสม เราก็จะสามารถควบคุมแรงบิดและฟลักซ์ให้อยู่ ในขอบเขตที่ต้องการได้ ผลการจำลองการทำงานและผลการทดลองที่ได้ แสดงถึงสมรรถนะของระบบ ที่ได้พัฒนาขึ้น

ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า	ลายมือชื่อนิสิต	
สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา	
ปีการศึกษา2545	ลายมือชื่ออาจารย์ทีปรึกษาร่วม	

4270339621 : MAJOR POWER ELECTRONICS

KEY WORD: DIRECT TORQUE CONTROL / INDUCTION MOTOR / INVERTER

TAWEESAK WONGSRITHAWORNSUK : A DIGITAL DIRECT TORQUE CONTROL FOR INDUCTION MOTORS THESIS ADVISOR : DR. SOMBOON SANGWONGWANICH, 93 pp. ISBN 974-17-2572-8.

Nowadays, the most popular control method to effectively control both the speed and the torque of an induction motor is the vector control. However, the inverter which supplies the power to the motor can produce only voltages with limited patterns and amplitudes, and this limitation of the inverter's capability has been neglected in the vector control system. This leads to the development of the direct torque control (DTC) method which integrates the inverter limitation into the torque and flux control of the motor. Since the switching timing of the inverter in the DTC is determined by the hysteresis comparators, the resultant switching pattern is irregular or unpredictable, and the implementation needs a very high speed hardware comparable to that of the analog circuit. To overcome these problems, a novel DTC method is proposed in this thesis. The new DTC generates a regular switching pattern with a predetermined sequence similar to that of the conventional PWM, and owing to the predictive-algorithm-based DTC scheme, it is suitable for digital implementation. By calculating the appropriate time intervals of the active vectors and zero vectors generated by the PWM inverter, both the stator flux and the torque can be regulated within their specified limits. Simulation and experimental results confirm the feasibility of the proposed DTC method.

จุฬาลงกรณมหาวทยาลย

Department.....ELECTRICAL ENGINEERING. Student's signature.... Field of study...ELECTRICAL ENGINEERING. Advisor's signature.... Academic year...2002......Co-advisor's signature....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปได้ ด้วยความเอาใจใส่และความใส่ใจอย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.สมบูรณ์ แสงวงค์วาณิชย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ที่ให้คำแนะนำและความ ช่วยเหลือด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิจัยตลอดมา รวมถึง บริษัท เอ.พี.วาย. เอ็นจิเนียริ่ง ที่ให้ความช่วยเหลือทางด้านอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ ให้ทุนสนับสนุนในการทำวิจัย ตลอดจนรุ่นน้องรุ่นพี่และรวมถึงเพื่อน ๆ ในห้องปฏิบัติการวิจัย อิเล็กทรอนิกส์กำลังที่ให้ทั้งความช่วยเหลือ คำแนะนำ และกำลังใจเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่ในการพัฒนา งานวิจัย รวมถึงท่านอาจารย์ทั้งหลายที่ให้ความรู้ตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดา และญาติพี่น้อง ผู้ซึ่งให้โอกาส ทางการศึกษาและเป็นกำลังใจด้วยดีเสมอมา

สารบัญ

หน้า

ิมทคัดย่อภาษาไทย	<u>_</u> १
ิมทคัดย่อภาษาอังกฤษ	_্
โตติกรรมประกาศ	<u>_</u> 2
สารบัญ	_ <u>1</u>
สารบัญตาราง	_ๆ
สารบัญภาพ	<u>ิ</u> ฌ

บทที่

1 บทนำ	1
2 ระบบควบคุมแรงบิดโด <mark>ยตรง</mark>	5
3 ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล <u>.</u>	12
4 ผลการจำลองระบบค <mark>วบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล</mark>	32
5 การสร้างระบบจริงและผลการทดสอบระบบ	48
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	67
รายการอ้างอิง	
ภาคผนวก	70
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	80

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 การเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันเมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์หมุนในทิศทางทวนเข็มนาฬิกา	15
3.2 การเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันเมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์หมุนในทิศทางตามเข็มนาฬิกา	16
5.1 พิกัดและค่าพารามิเตอร์ของมอเตอร์เหนี่ยวน้ำที่ใช้ในงานวิจัย	48

สารบัญภาพ

ภาพประกอบ	หน้า
1.1 ระบบควบคุมแบบเวกเตอร์	1
1.2 ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง	2
1.3 ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงที่น้ำเสนอ	3
2.1 องค์ประกอบของเวกเตอร์แรงดันที่ส่งผลต่อฟลักซ์และแรงบิด	6
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสวิตช์ของอินเวอร์เตอร์ที่แตกต่างกัน 8 รูปแบบและเวกเตอร์	
แรงดันของอินเวอร์เตอร์ 3 เฟส	7
2.3 การแบ่งเซกเตอร์	8
2.4 ตัวอย่างผลของเวกเตอร์แรงดันต่าง ๆ ต่อขนาดของฟลักซ์และแรงบิด	8
2.5 ตัวอย่างการเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันในระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง	9
2.6 การมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์แบบขอบคู่ (Double Edge)	10
2.7 การเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดที่เกิดจากการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์แบบ	
ขอบคู่	10
3.1 ระบบควบคุมมอเตอร์ <mark>เหนี่ยวนำแบบควบคุมแรงบิดโดยตร</mark> งที่นำเสนอ <u></u>	12
3.2 การจ่ายเวกเตอร์แรงดันตามรู <mark>ปแบบที่กำหนด และ</mark> การเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์	
และแรงบิดที่เกิดขึ้น (* : ค่าค <mark>ำสั่ง)</mark>	13
3.3 การนิยามช่วงเวลาที่เกิดจากเงื่อนไขของฟลักซ์และแรงบิด	17
3.4 รายละเอียดการคำนวณแต่ละช่วงเวลาที่เกิดจากเงื่อนไขของฟลักซ์และแรงบิด	17
3.5 แผนภาพการเลือก <mark>ค่</mark> าช่วงเวลาภายใต้เงื่อนไขของฟลักซ์แล <mark>ะแร</mark> งบิด	19
3.6 การเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดเมื่อ tb ≥ tbmax (ก่อนปรับปรุง)	20
3.7 รูปแบบการคำนวณหาช่วงเวลา tb และ tc เมื่อ tb ≥ tbmax (ก่อนย่อส่วน)	<u></u> 21
3.8 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดเมื่อ tb ≥ tbmax หลังผ่านการย่อส่วน	21
3.9 วงจรสมมูลของมอเตอร์เหนี่ยวน <u>ำ</u>	22
3.10 เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์และแรงดันในย่านความเร็วสูงและต่ำ	22
3.11 การประมาณการลดลงของช่วงเวลา tb และ tc	24
3.12 การเลือกเวกเตอร์แรงดันในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์ <u>.</u>	25
3.13 รูปแบบการคำนวณหาช่วงเวลา tb และ tc ในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์	25
3.14 รูปแบบที่ได้ในช่วงเวลา tb และ tc ในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์ก่อนผ่านการย่อส่วน <u>.</u>	26
3.15 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดในช่วงเวลา tb และ tc ในช่วงที่ฟลักซ์	

ภาพประกอบ หน่	น้า
เปลี่ยนเซกเตอร์หลังผ่านการย่อส่วน26	3
3.16 ผลการเลือกเวกเตอร์แรงดันในย่านความเร็วสูง27	7
3.17 รูปแบบการคำนวณหาช่วงเวลา ta และ tb เมื่อ $(dT/dt) v_b < 0$ 28	3
3.18 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดในช่วงเวลา ta และ tb เมื่อ	
$(dT / dt) v_b < 0 $ หลังผ่านการย่อส่วน29	9
3.19 รูปแบบการคำนวณหาช่วงเวลา tb และ tc เมื่อ $(dT/dt) v_c < 0$ 29	9
3.20 การเปลี่ยนแปลงขอ <mark>งฟลักซ์ก่อนปร</mark> ับปรุง30	C
3.21 รูปแบบการคำนวณเพื่อทำให้ระลอกฟลักซ์สมดุล30	C
3.22 การเปลี่ยนแปลงของแรงบิดก่อนปรับปรุง31	1
3.23 รูปแบบการคำนวณเพื่อทำให้ระลอกแรงบิดสมดุล <u></u> 31	1
4.1 การสุ่มค่าสัญญาณทุก ๆ ครึ่งคาบของการสวิตช์32	2
4.2 แผนภาพการคำนวณของอัลกอริธึมใน S-Function33	3
4.3 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 300 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง	
แบบเดิม)35	5
4.4 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟล <mark>ักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่</mark> งเซกเตอร์ (60 องศา) ที่	
ความเร็ว 300 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม)35	ō
4.5 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1000 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง	
แบบเดิม)36	3
4.6 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา) ที่	
ความเร็ว 1000 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม)36	3
4.7 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 300 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง	
เชิงดิจิตอล)37	7
4.8 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา) ที่	
ความเร็ว 300 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)37	7
4.9 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 500 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิง	
ดิจิตอล)38	3
4.10 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา) ที่	
ความเร็ว 500 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)38	3

ภาพประกอบ	หน้า
4.11ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1000 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง	
เชิงดิจิตอล)	39
4.12 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา) ที่	
ความเร็ว 1000 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)	39
4.13 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1420 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง	
เชิงดิจิตอล)	40
4.14 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา) ที่	
ความเร็ว 1420 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)	40
4.15 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่ เมื่อใส่โหลด 10 N-m ที่ความเร็ว 300 rpm	42
4.16 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา) เมื่อใส่	
โหลด 10 N-m ที่ความเร็ว 300 rpm	42
4.17 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่ เมื่อใส่โหลด 10 N-m ที่ความเร็ว 1000 rpm	43
4.18 การเปลี่ยนแปลงขอ <mark>งระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่</mark> งเซกเตอร์ (60 องศา) เมื่อใส่	
โหลด 10 N-m ที่ความเร็ว 1000 rpm	43
4.19 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อเร่งความเร็วจาก 500 rpm ไป 1000 rpm	44
4.20 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อลดความเร็วจาก 1000 rpm ไป 500 rpm	45
4.21 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อสั่งกลับทิศจาก 1000 rpm ไป -1000 rpm	46
4.22 สเปกตรัมของแรง <mark>ดันสเตเตอร์เมื่อมอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว</mark> 300 rpm	47
4.23 สเปกตรัมของแรงดันสเตเตอร์เมื่อมอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 1000 rpm	47
5.1 โครงสร้างของระบบฮาร์ดแวร์โดยรวม	49
5.2 คาบเวลาการสวิตช์ในช่วงครึ่งแรก (Tk) และครึ่งหลัง $(Tk^{\prime})_{$	
5.3 คาบเวลาของการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์	
5.4 คาบเวลา <i>Tk</i> มีค่าน้อยกว่าคาบเวลา <i>Tk</i> '	51
5.5 คาบเวลา Tk มีค่ามากกว่าคาบเวลา Tk '	51
5.6 แผนภาพการตรวจสอบค่าคาบเวลา Tk และ Tk 'เปรียบเทียบกับ tsw_min	
และ tsw_max	
5.7 การทำนายค่าต่าง ๆ ล่วงหน้า 1 คาบการสุ่มสัญญาณ	
5.8 การทำนายค่า $T(k)$ และ $\lambda_{_{s}}(k)$	

ภาพประกอบ	หน้า
5.9 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 300 rpm เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์แรงดัน	
แบบดั้งเดิม	58
5.10 ค่าผิดพลาด $\lambda_{_s}-\lambda_{_s}^*$ และค่าผิดพลาด $T-T^*$ ที่ความเร็ว 300 rpm เมื่อใช้การเลือก	
เวกเตอร์แรงดันแบบดั้งเดิม	58
5.11 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1000 rpm เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์	
แรงดันแบบดั้งเดิม	59
5.12 ค่าผิดพลาด $\lambda_s - \lambda_s^*$ และค่าผิดพลาด $T - T^*$ ที่ความเร็ว 1000 rpm เมื่อใช้การเลือก	
เวกเตอร์แรงดันแบบดังเดิม	59
5.13 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 300 rpm เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์แรงดัน	
ที่น้ำเสนอในหัวข้อที่ 3.4	60
5.14 ค่าผิดพลาด $\lambda_s - \lambda_s^*$ และค่าผิดพลาด $T - T^*$ ที่ความเร็ว 300 rpm เมื่อใช้การเลือก	<u> </u>
เมาเตอรแรงดนทนาเสนอเนหว่าขอท 3.4	60
5.15 ความเรวจรงและกระแสสเตเตอร์ทความเรว 500 rpm เมอไซการเลอกเวกเตอร์แรงดน ที่นำเสนคในหัวข้คที่ 3.4	61
5 16 ค่ายิดพลาด $\lambda = \lambda^*$ และค่ายิดพลาด $T = T^*$ ที่ความเร็ว 500 rpm เมื่อใช้กายลือก	0
เวกเตอร์แรงดันที่น้ำเสนอในหัวข้อที่ 3.4	<u>61</u>
5.17 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1000 rpm เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์	
แรงดันที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4	62
5.18 ค่าผิดพลาด $\lambda_{_s}-\lambda_{_s}^{*}$ และค่าผิดพลาด $T-T^{*}$ ที่ความเร็ว 1000 rpm เมื่อใช้การเลือก	
เวกเตอร์แรงดันที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4	62
5.19 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1420 rpm เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์	
แรงดันที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4	<u>63</u>
5.20 ค่าผิดพลาด $\lambda_{_s}-\lambda_{_s}^*$ และค่าผิดพลาด $T-T^*$ ที่ความเร็ว 1420 rpm เมื่อใช้การเลือก	
เวกเตอร์แรงดันที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4 <u></u>	<u>63</u>
5.21 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อเร่งความเร็วจาก 500 rpm ไป 1000 rpm	64
5.22 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อลดความเร็วจาก 1000 rpm ไป 500 rpm	<u></u> 65
5.23 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อสั่งกลับทิศจาก 200 rpm ไป -200 rpm	
ที่แรงดันบัสไฟตรง 100 V	<u>.</u> 66

ภาพประกอบ	หน้า
ข.1 แผนภาพการทำงานโดยรวมของซอฟต์แวร์	73
ข.2 แผนภาพการใส่ค่าในตัวรีจิสเตอร์เปรียบเทียบ (Compare Register)	
ในโปรแกรมการบริการอินเทอรัปต์ Underflow และ Period	74
ข.3 แผนภาพรายละเอียดการคำนวณในโปรแกรมบริการอินเทอรัปต์ Underflow	75
ข.4 แผนภาพในส่วนการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกที่ฟ	76
ข.5 แผนภาพในส่วนตัวควบคุ <mark>มแบบ PI</mark>	77
ข.6 แผนภาพตัวอย่างการคำนวณช่วงเวลา ta	78
ข.7 แผนภาพการคำนวณเพื่อจำกัดคาบการสวิตช์ให้อยู่ในช่วง Tmin และ Tmax	79

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเบื้องต้น

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา การพัฒนาทางด้านการควบคุมความเร็วของ มอเตอร์กระแสสลับได้พัฒนาไปอย่างมากมาย ซึ่งเป็นผลมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทางด้านอิเล็กทรอนิกส์กำลัง และด้านการประมวลผลสัญญาณความเร็วสูง โดยในปัจจุบัน มอเตอร์เหนี่ยวนำได้ถูกนำมาใช้ในระบบขับเคลื่อนสำหรับภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก ระบบ ควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำสมรรถนะสูงที่นิยมใช้ในการควบคุมความเร็วและแรงบิด คือ ระบบ ควบคุมแบบเวกเตอร์ ดังแสดงในรูปที่ 1.1 คำสั่งของแรงบิดและฟลักซ์จะถูกนำมาใช้คำนวณหา ค่ากระแสที่เหมาะสมเพื่อจ่ายให้มอเตอร์ โดยอาศัยหลักการพื้นฐานของวิธีการควบคุมกระแสส่วน ที่สร้าง ฟลักซ์ (Id*) และแรงบิด (Iq*) แต่เนื่องจากอินเวอร์เตอร์ที่จ่ายกำลังให้กับมอเตอร์สามารถ สร้าง แรงดันได้ในรูปแบบและขนาดที่จำกัด และการที่จะสร้างแรงดันใด ๆ จะต้องอาศัยเทคนิค การ มอดูเลตแบบความกว้างพัลส์ (Pulse Width Modulation) ดังนั้นการควบคุมกระแสให้ได้ ตามความต้องการผ่านทางแรงดันจึงอาจมีปัญหาได้ถ้าขนาดของแรงดันบัสไฟตรงมีค่าต่ำ กล่าวคืออาจทำให้การควบคุมแรงบิดในภาวะชั่วครู่ไม่เป็นไปตามที่ต้องการถ้าเกิดโอเวอร์มอดูเล ขัน นอกจากนี้ในภาวะอยู่ตัวค่าระลอกของฟลักซ์และแรงบิดก็อาจมีค่ามากได้

รูปที่ 1.1 ระบบควบคุมแบบเวกเตอร์

เพื่อเป็นการแก้ปัญหาของระบบควบคุมแบบเวกเตอร์ อันเกิดขึ้นเนื่องจากการ ละเลยข้อจำกัดของอินเวอร์เตอร์ จึงได้มีการพัฒนาระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุม แรงบิดโดยตรง (Direct Torque Control - DTC) ขึ้นมา (I. Takahashi [1], M. Depenbrock [2]) โดยระบบนี้จะพิจารณาเทคนิคการควบคุมมอเตอร์และการทำงานของอินเวอร์เตอร์รวมเข้าด้วยกัน ระบบดังกล่าวตั้งอยู่บนพื้นฐานของการควบคุมฟลักซ์และแรงบิดโดยตรงที่อาศัยการควบคุมแบบ ฮิสเตอริซีส ดังแสดงในรูปที่ 1.2 การเลือกรูปแบบการสวิตช์ของอินเวอร์เตอร์ (Voltage Vector Selection) จะพิจารณาจากตำแหน่งเวกเตอร์ของสเตเตอร์ฟลักซ์ และความต้องการในการเพิ่ม หรือลดขนาดของฟลักซ์และแรงบิด เพื่อทำการควบคุมฟลักซ์และแรงบิดให้เป็นไปตามความ ต้องการ จากรูปที่ 1.2 จะเห็นได้ว่าโครงสร้างของระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุม แรงบิดโดยตรงจะแตกต่างจากระบบควบคุมแบบเวกเตอร์คือ ไม่มีการสร้างกระแสหรือแรงดัน คำสั่ง แต่จะทำการสั่งอินเวอร์เตอร์ด้วยรูปแบบการสวิตซ์โดยตรง อีกทั้งไม่ต้องการข้อมูลความเร็ว รอบเพื่อใช้ในการควบคุมฟลักซ์และแรงบิด เพราะในการคำนวณค่าแรงบิดจริงและฟลักซ์จริงใน แบบจำลองมอเตอร์ (Motor Model) นั้น เราต้องการข้อมูลทางด้านสเตเตอร์แต่เพียงด้านเดียว

รูปที่ 1.2 ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง

ข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่างการควบคุมแบบแรงบิดโดยตรงและแบบเวกเตอร์

- การทำงานของระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง เป็นการควบคุมแรงบิดและฟลักซ์โดยตรงผ่านตัว ควบคุมแบบฮิสเตอริซีส ส่วนหลักการของระบบควบคุมแบบเวกเตอร์คือการพยายาม เลียนแบบลักษณะการทำงานของอุปกรณ์ควบคุมความเร็วรอบมอเตอร์กระแสตรง โดยการ แยกองค์ประกอบของกระแสออกเป็นกระแสที่ใช้ในการสร้างฟลักซ์ และกระแสที่ใช้ในการ สร้างแรงบิด
- การควบคุมการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดของมอเตอร์ด้วยวิธีควบคุมแรงบิดโดยตรง นั้น ไม่จำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับความเร็วรอบและตำแหน่งของเพลามอเตอร์ แต่ในการ ควบคุมแบบเวกเตอร์จำเป็นต้องมีอุปกรณ์วัดหรือคำนวณค่าโดยประมาณของข้อมูลเหล่านี้
- การควบคุมการสวิตช์ของระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงนั้น การสวิตช์แต่ละครั้งจะถูกกำหนด โดยสถานะของตัวควบคุมแบบฮิสเตอริซีส จึงไม่มีการกำหนดล่วงหน้าและมีความเป็นอิสระ ต่อกัน ส่วนการสวิตช์ของอินเวอร์เตอร์ในระบบควบคุมแบบเวกเตอร์จะมีรูปแบบการสวิตช์ใน หนึ่งคาบการสวิตช์ที่ถูกกำหนดโดยค่าแรงดันอ้างอิงเฉลี่ย
- วิธีควบคุมแรงบิดโดยตรงจึงไม่ต้องมีตัวมอดูเลเตอร์แบบความกว้างพัลส์ (Pulse Width Modulator) สำหรับควบคุมการทำงานของอินเวอร์เตอร์เพื่อจ่ายแรงดันให้กับมอเตอร์

อย่างไรก็ตาม การสร้างระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุมแรงบิด โดยตรงด้วยระบบไมโครโปรเซสเซอร์ จำเป็นต้องให้ไมโครโปรเซสเซอร์ทำงานที่ความเร็วสูง มากกว่า สิบเท่าของความถี่การสวิตช์ของอินเวอร์เตอร์ เพื่อให้ระบบทำงานได้ใกล้เคียงกับระบบ แอนาลอก ระบบฮาร์ดแวร์จึงมีความยุ่งยากและซับซ้อน ดังนั้นโครงงานวิทยานิพนธ์นี้ จึงได้พัฒนา วิธีการ ควบคุมแรงบิดและฟลักซ์โดยตรงขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับระบบดิจิตอล วิธีการควบคุมที่ นำเสนอนี้จะทำการกำหนดรูปแบบการสวิตช์ล่วงหน้า โดยอาศัยการคำนวณค่าอัตราการ เปลี่ยนแปลง แรงบิด $\frac{dT}{dt}$ และฟลักซ์ $\frac{d\lambda_s}{dt}$ จากแบบจำลองของมอเตอร์ เพื่อให้แรงบิดและฟ ลักซ์อยู่ในแถบ ฮิสเตอริซีสเช่นเดิม และวิธีการนี้ยังให้รูปแบบการสวิตช์ของอินเวอร์เตอร์ที่มี ระเบียบและ สอดคล้องกับวิธีการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์อีกด้วย โครงสร้างโดยรวมของ ระบบที่ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่นี้แสดงได้ดังรูปที่ 1.3 จะสังเกตได้ว่า ระบบนี้จะแตกต่างจากระบบ ควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบดั้งเดิมตรงที่เราต้องการข้อมูลความเร็วรอบทางด้านโรเตอร์เพิ่มเข้ามา เพื่อใช้ในการคำนวณหาค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงแรงบิดและฟลักซ์ อย่างไรก็ตาม เราสามารถ พัฒนาระบบให้เป็นแบบไร้เซ็นเซอร์วัดความเร็วได้ในอนาคต ซึ่งจะทำให้ระบบในท้ายที่สุดมี ลักษณะเหมือนกับระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบดั้งเดิมได้

รูปที่ 1.3 ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงที่น้ำเสนอ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1. พัฒนาวิธีการควบคุมแรงบิดและฟลักซ์โดยตรงขึ้นมาใหม่ให้เหมาะสมกับระบบเชิงดิจิตอล
- 2. พัฒนาวิธีการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์แบบใหม่ที่เหมาะสมกับมอเตอร์เหนี่ยวนำ
- 3. นำเสนอวิธีการเลือกเวกเตอร์แรงดันเพื่อแก้ไขปัญหาในกรณีที่มอเตอร์ทำงานที่ความเร็วต่ำ

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

 ศึกษา พัฒนา และออกแบบ ระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวน้ำแบบควบคุมแรงบิดโดยตรง สำหรับมอเตอร์เหนี่ยวน้ำขนาด 1.5 kW พัฒนาวิธีการสร้างระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวน้ำแบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล เพื่อให้สามารถสร้างได้โดยอาศัยไมโครโปรเซสเซอร์

1.4 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการ

- 1. ค้นคว้าและศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวกับการควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุมแรงบิดโดยตรง
- 2. จำลองระบบด้วยคอมพิวเตอร์ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การทำงาน
- พัฒนาวิธีการที่จะสร้างระบบในแบบดิจิตอล และจำลองการทำงานของระบบที่ได้พัฒนาขึ้น มาใหม่ด้วยคอมพิวเตอร์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การทำงาน
- 4. ทำการออกแบบระบบในส่วนฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์
- 5. ทดสอบ และปรับปรุงแก้ไขระบบที่ได้พัฒนาขึ้นมา
- 6. เก็บข้อมูล ประเมินผล และสรุปผล
- 7. เขียนและจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- สามารถพัฒนาระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุมแรงบิดโดยตรงที่มีฮาร์ดแวร์ไม่ ยุ่งยากซับซ้อน
- สามารถพัฒนาเทคนิคการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์แบบใหม่ที่เหมาะสมกับมอเตอร์ เหนี่ยวนำ
- 3. ผลการศึกษา วิจัย และพัฒนาสามารถนำไปปรับปรุงเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมได้

บทที่ 2

ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง

ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเป็นเทคโนโลยีที่ได้รับการพัฒนาขึ้น เพื่อใช้ในการ ควบคุมการทำงานของอุปกรณ์ควบคุมความเร็วของมอเตอร์กระแสสลับ โดยอาศัยความสัมพันธ์ ระหว่างเวกเตอร์แรงดันของอินเวอร์เตอร์กับการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดของมอเตอร์ แนวความคิดและหลักการทำงานของระบบสามารถอธิบายเป็นส่วน ๆ ได้ดังนี้

2.1 แนวความคิดในการควบคุมแรงบิดและฟลักซ์ในระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบ ควบคุมแรงบิดโดยตรง

สมการของมอเตอร์เหนี่ยวนำบนแกนอ้างอิงสเตเตอร์แสดงได้ดังต่อไปนี้

$$\frac{d\bar{\lambda}_s}{dt} = \bar{v}_s - \bar{i}_s R_s \tag{2.1}$$

$$\frac{d\bar{\lambda}_R}{dt} = \left(-\frac{R_R}{L_R}I + p\omega_m J\right)\bar{\lambda}_R + \frac{R_R}{L_R}M\,\bar{i}_s$$
(2.2)

$$\vec{\lambda}_s = \frac{M}{L_R} \vec{\lambda}_R + \sigma L_S \vec{i}_s \tag{2.3}$$

$$T = p\left\{\vec{\lambda}_s \times \vec{i}_s\right\}$$
(2.4)

โดยที่

R_{S}, R_{R}	: ความต้านทานของสเตเตอร์และโรเตอร์
L_{S}, L_{R}	: ความเหนี่ยวน้ำของสเตเตอร์และโรเตอร์
M	: ความเหนี่ยวนำร่วมระหว่างสเตเตอร์กับโรเตอร์
σ	: สัมประสิทธิ์การรั่วไหลรวม
р	: จำนวนคู่ของขั้วแม่เหล็กของมอเตอร์
$ec{v}_{s}$, $ec{i}_{s}$: เวกเตอร์ของแรงดันและกระแสสเตเตอร์
$ar{\lambda}_s,ar{\lambda}_R$: เวกเตอร์ของสเตเตอร์ฟลักซ์และโรเตอร์ฟลักซ์
Т	: แรงบิดที่มอเตอร์สร้าง
\mathcal{O}_m	: ความเร็วโรเตอร์

$$I = \begin{bmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{bmatrix}, \quad J = \begin{bmatrix} 0 & -1 \\ 1 & 0 \end{bmatrix}$$

เราสามารถนำสมการที่ (2.1) ถึง (2.4) มาหาค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงขนาดของ สเตเตอร์ฟลักซ์ต่อเวลา และค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของแรงบิดต่อเวลาได้ดังสมการที่ (2.5) และ (2.6) ตามลำดับ รายละเอียดการคำนวณแสดงไว้ในภาคผนวก ก. ซึ่งสมการทั้งสองนี้เป็นสมการที่ ใช้ทำนายพฤติกรรมของฟลักซ์และแรงบิดต่อเวกเตอร์แรงดันสเตเตอร์ที่ถูกกำหนดโดยรูปแบบการ สวิตช์ของอินเวอร์เตอร์

$$\frac{d\lambda_s}{dt} = \vec{v}_s \Box \frac{\vec{\lambda}_s}{\lambda_s} - R_s \vec{i}_s \Box \frac{\vec{\lambda}_s}{\lambda_s}$$
(2.5)

$$\frac{dT}{dt} = \frac{p}{\sigma L_s} \vec{\lambda}_s \times \vec{v}_s - \left(\frac{R_R}{\sigma L_R} + \frac{R_s}{\sigma L_s}\right) T - \frac{p^2 \omega_m \lambda_s^2}{\sigma L_s} + p \left[\vec{v}_s - p \omega_m \vec{\lambda}_s J\right] \times \vec{i}_s$$
(2.6)

รูปที่ 2.1 องค์ประกอบของเวกเตอร์แรงดันที่ส่งผลต่อฟลักซ์และแรงบิด

รูปที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบของเวกเตอร์แรงดันที่ส่งผลต่อสเตเตอร์ฟลักซ์และ แรงบิด ในส่วนของการควบคุมขนาดของสเตเตอร์ฟลักซ์นั้น โดยทั่วไปเนื่องจากพจน์ $R_s \bar{i}_s$ มีค่า น้อย เราจึงสามารถเลือกเวกเตอร์แรงดันที่มีองค์ประกอบ v_{sd} ที่เหมาะสม ซึ่งพิจารณาได้จาก พจน์แรกทางด้านขวามือของสมการที่ (2.5) ($\bar{v}_s \Box \bar{\lambda}_s$) เพื่อควบคุมให้สเตเตอร์ฟลักซ์มีการ เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการได้ กล่าวคือถ้าต้องการเพิ่มขนาดของฟลักซ์ก็ต้องเลือก เวกเตอร์ แรงดันที่มีองค์ประกอบ $v_{sd} > 0$ (หรือ $\bar{v}_s \Box \bar{\lambda}_s > 0$) ในทางกลับกันถ้าต้องการลดขนาด ของฟลักซ์ก็ต้องเลือกเวกเตอร์แรงดันที่มีค่า $v_{sd} < 0$ (หรือ $\bar{v}_s \Box \bar{\lambda}_s < 0$)

โดยปกติแล้ว ขนาดของสเตเตอร์ฟลักซ์จะถูกควบคุมให้มีขนาดเกือบคงที่ และ พจน์สุดท้ายด้านขวามือของสมการที่ (2.6) มีค่าน้อยเมื่อเทียบกับพจน์อื่น ๆ ดังนั้น เมื่อพิจารณา พจน์แรกทางด้านขวามือของสมการที่ (2.6) ($\overline{\lambda}_s \times \overline{v}_s$) จะเห็นได้ว่าการควบคุมแรงบิดให้มีผลตอบ ที่เร็ว จะทำได้โดยการเลือกเวกเตอร์แรงดันที่มีองค์ประกอบ v_{sq} ที่เหมาะสม กล่าวคือถ้าต้องการ เพิ่มแรงบิดก็ต้องเลือกเวกเตอร์แรงดันที่มีองค์ประกอบ $v_{sq} > 0$ (หรือ $\overline{\lambda}_s \times \overline{v}_s > 0$) ในทางกลับกัน ถ้าต้องการลดแรงบิดก็ต้องเลือกเวกเตอร์แรงดันที่มีค่า $v_{sq} < 0$ (หรือ $\bar{\lambda}_s imes ar{v}_s < 0$) และถ้าเลือกให้ $ar{v}_s = 0$ แรงบิดก็จะลู่เข้าหาค่าแรงบิดเบรกที่เกิดจากการหมุนโรเตอร์ตัดฟลักซ์ (พจน์ที่ 3 ในสมการ ที่ (2.6) ด้านขวามือ)

แนวคิดการเลือกเวกเตอร์แรงดัน v_s ที่มีองค์ประกอบ v_{sd} และ v_{sq} ที่เหมาะสมนี้ เป็นหลักการสำคัญในการควบคุมฟลักซ์และแรงบิดของระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบ ควบคุมแรงบิดโดยตรง

2.2 หลักการเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันสำหรับควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำในระบบควบคุม แรงบิดโดยตรง

รูปที่ 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสวิตช์ของอินเวอร์เตอร์ที่แตกต่างกัน 8 รูปแบบและ เวกเตอร์แรงดันของอินเวอร์เตอร์ 3 เฟส

รูปที่ 2.3 การแบ่งเซกเตอร์

อินเวอร์เตอร์ 3 เฟสสามารถสร้างเวกเตอร์แรงดันได้ทั้งหมด 8 รูปแบบดังแสดงใน รูปที่ 2.2 คือ เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ 6 เวกเตอร์ (V1-V6) และเวกเตอร์แรงดันศูนย์ 2 เวกเตอร์ (V0, V7) เราจะแบ่งพื้นที่ในรูปที่ 2.3 ออกเป็น 6 เซกเตอร์ ๆ ละ 60 องศาตามเส้นประเพื่อใช้ในการ เลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ โดยที่เซกเตอร์ k ใด ๆ จะมีขอบเขตอยู่ระหว่างมุม θ ที่กำหนดดังนี้

$$(2k-3)\frac{\pi}{6} < \theta < (2k-1)\frac{\pi}{6} \qquad ; k = 1, 2, \dots, 6$$
(2.7)

ในที่นี้จะยกตัวอย่างการเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันเพื่อควบคุมฟลักซ์และแรงบิด สำหรับกรณีที่เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์ที่ 1 ดังแสดงในรูปที่ 2.4

รูปที่ 2.4 ตัวอย่างผลของเวกเตอร์แรงดันต่าง ๆ ต่อขนาดของฟลักซ์และแรงบิด

เวกเตอร์แรงดันที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงสลิปหรือแรงบิดมากในกรณีนี้มีอยู่ ด้วยกัน 4 เวกเตอร์ คือ V2, V3, V5 และ V6 ในกรณีที่สเตเตอร์ฟลักซ์หมุนในทิศทวนเข็มนาฬิกา เราจะเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V2, V3 ในการเพิ่มแรงบิด และใช้เวกเตอร์แรงดันศูนย์ในการ ลดแรงบิด (เราจะไม่ใช้เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V5, V6 ในการลดแรงบิด เนื่องจากจะทำให้แรงบิด เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความถี่การสวิตซ์สูงเกินความจำเป็น) ทำให้เราสามารถควบคุม แรงบิดให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีสได้ตามต้องการ

ในขณะเดียวกัน เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V2, V3 ก็สามารถทำให้ขนาดของ สเตเตอร์ฟลักซ์เพิ่มและลดได้ตามลำดับ ส่วนเวกเตอร์แรงดันศูนย์จะทำให้ขนาดของฟลักซ์มีค่าเท่า เดิม (ถ้าเราละเลยความต้านทานสเตเตอร์ *R*_s) ดังนั้นเราจึงสามารถควบคุมขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์ ให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีสได้เช่นกัน จากหลักการดังกล่าวเราสามารถสรุปได้ว่า การเปลี่ยนแปลง การใช้เวกเตอร์แรงดันระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟกับเวกเตอร์แรงดันศูนย์ จะเกิดขึ้นเมื่อ ต้องการควบคุมแรงบิดให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีส และการเปลี่ยนการใช้เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ ด้วยกัน จะเกิดขึ้นเมื่อต้องการควบคุมขนาดของฟลักซ์ให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีสเช่นกัน

รูปที่ 2.5 ตัวอย่างการเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันในระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง

รูปที่ 2.5 แสดงตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงเชิงเวลาของการเลือกใช้เวกเตอร์แรงดัน เมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์ที่ 1 ที่เวลา t₀ เมื่อแรงบิดมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้น จนถึงค่าจำกัดบนของฮิสเตอริซีส เวกเตอร์แรงดันศูนย์ V0 ก็จะถูกเลือกเพื่อลดแรงบิดให้อยู่ใน แถบฮิสเตอริซีส และฟลักซ์ก็จะมีค่าประมาณคงที่ เนื่องจากเวกเตอร์แรงดันศูนย์มี 2 ตัว คือ V0 และ V7 เราจึงอาจเลือกใช้ตัวใดตัวหนึ่งก็ได้ แต่โดยทั่วไปแล้วหลักการใช้เวกเตอร์แรงดันศูนย์ V0 หรือ V7 นั้น เราจะเลือกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสถานะสวิตช์เพียง 1 ตัวเท่านั้นเพื่อลดกำลัง สูญเสียในการสวิตซ์ ที่เวลา t₁ เมื่อแรงบิดลดลงมาจนถึงค่าจำกัดล่างของฮิสเตอริซีส เวกเตอร์ แรงดัน V3 ก็จะถูกใช้เพื่อเพิ่มแรงบิด และส่งผลให้ฟลักซ์ลดลงมาจนถึงค่าจำกัดล่างของฮิสเตอริ ซีส ที่เวลา t₂ เราก็จะเลือกเวกเตอร์แรงดัน V2 ซึ่งทำให้ทั้งฟลักซ์และแรงบิดเพิ่มขึ้นจนกระทั่ง แรงบิดมีค่าเท่ากับค่าจำกัดบนของฮิสเตอริซีส ที่เวลา t₃ เวกเตอร์แรงดันศูนย์ V7 ก็จะถูกเลือกเพื่อ ทำการลดแรงบิดให้อยู่ในขอบเขตที่ต้องการ ซึ่งกระบวนการในการควบคุมก็จะเป็นในลักษณะนี้ เรื่อยไป ขึ้นอยู่กับว่าฟลักซ์หรือแรงบิดค่าใดมีการเปลี่ยนแปลงจนมีค่าถึงค่าจำกัดของขอบฮิสเตอริ ซีสก่อนกัน ซึ่งส่งผลให้รูปแบบการสวิตช์ที่ได้ไม่มีระเบียบต่างกับการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์ โดยปกติของอินเวอร์เตอร์ที่แสดงเป็นตัวอย่างในรูปที่ 2.6

รูปที่ 2.6 การมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์แบบขอบคู่ (Double Edge)

รูปที่ 2.6 แสดงถึงการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์แบบขอบคู่ เมื่อ U* V*_{และ} ้คือแรงดันคำสั่งในแต่ละเฟส เมื่อแรงดันเฉลี่ยที่เราต้องการอยู่ระหว่างคู่เวกเตอร์แรงดัน W *แอกทีฟ V2 และ V3 ซึ่งในกรณีระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงนั้น ถ้าเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ใน เซกเตอร์ที่ 1 และหมุนทวนเข็มนาฬิกา ก็จะมีการใช้คู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V2 และ V3 เช่นเดียวกัน ดังนั้น ถึงแม้ทั้งการควบคุมแรงบิดโดยตรงและการทำงานของ PWM อินเวอร์เตอร์จะ ี้มีการใช้เวกเตอร์แรงดันชุดเดียวกัน (เช่น V0, V3, V2, V7) แต่ช่วงเวลาและตำแหน่งรวมทั้งลำดับ การใช้ เวกเตอร์แรงดันทั้งสี่จะแตกต่างกันอย่างมาก นอกจากนี้เราไม่สามารถควบคุมระลอกฟลักซ์ และแรงบิดที่เกิดจากการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์ให้อยู่ในขอบเขตที่เรากำหนดได้ ดังแสดงใน รูปที่ 2.7 เนื่องจากการทำงานของ PWM อินเวอร์เตอร์มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ มีการใช้เวกเตอร์ แรงดันศูนย์และเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่สมมาตร และคาบการสวิตช์ก็มีค่าคงที่ อีกทั้งคลื่นพาห์ก็ มีลักษณะสมมาตร ส่งผลให้เราไม่มีอิสระในการควบคุมฟลักซ์และแรงบิดได้เช่นเดียวกับระบบ ควบคุมแรงบิดโดยตรง งานวิจัยที่ผ่านมาในอดีต [3]-[7] จึงมองการควบคุมแรงบิดโดยตรงว่าไม่มี ความเชื่อมโยงกับ PWM อินเวอร์เตอร์เลย อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันตัวประมวลผลเชิงดิจิตอลที่ถูก พัฒนาขึ้นมาสำหรับงานควบคุมมอเตอร์นั้น ส่วนใหญ่จะมีวงจรสร้างรูปคลื่นสัญญาณ PWM รวมอยู่ภายใน จึงทำให้สะดวกและง่ายแก่การใช้งานกับ PWM อินเวอร์เตอร์ แต่จะไม่เหมาะที่จะ ้นำมาใช้กับระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง เพราะไม่มีรูปแบบการสวิตช์ที่เป็นระเบียบดังที่ได้กล่าว มาแล้ว ดังนั้นหลังจากที่เราเข้าใจพฤติกรรมของเวกเตอร์แรงดันทั้ง 8 ของอินเวอร์เตอร์ว่าส่งผล ้ถึงฟลักซ์และแรงบิดอย่างไรแล้ว ในบทถัดไปเราก็จะนำเสนอระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบใหม่ ซึ่งมีการจัดเรียงรูปแบบการสวิตช์ให้มีระเบียบสอดคล้องกับการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์ ซึ่ง จะทำให้เหมาะกับการนำไปใช้สร้างด้วยตัวประมวลผลเชิงดิจิตอลในปัจจุบัน

บทที่ 3

ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล

โครงสร้างของระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุมแรงบิดโดยตรงที่ได้ พัฒนาขึ้นมาใหม่ที่แสดงในรูปที่ 3.1 มีลักษณะคล้ายระบบเดิมคือมีการป้อนกลับของขนาด สเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิดเพื่อนำมาเปรียบเทียบกับค่าคำสั่ง แล้วจึงเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันที่ใช้ พร้อมกับคำนวณช่วงเวลาการสวิตช์ที่เหมาะสม เพื่อควบคุมสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิดให้อยู่ ภายในแถบฮิสเตอริซีสที่กำหนด โดยแนวความคิดและหลักการทำงานของระบบสามารถอธิบาย เป็นส่วน ๆ ได้ดังนี้

รูปที่ 3.1 ระบบควบคุมมอเตอร์เหนี่ยวนำแบบควบคุมแรงบิดโดยตรงที่นำเสนอ

3.1 รูปแบบการสวิตช์และการคำนวณช่วงเวลาในระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล

เนื่องจากระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิมอาศัยการควบคุมแบบฮิสเตอริซีส ทำให้รูปแบบการจ่ายแรงดันให้กับมอเตอร์มีลักษณะไม่เป็นระเบียบ เมื่อทำการสร้างระบบโดย อาศัยไมโครโปรเซสเซอร์จึงต้องให้ระบบทำงานที่ความเร็วสูงเพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้ ใกล้เคียงกับระบบเดิมซึ่งเป็นแบบแอนาลอก ในโครงงานวิทยานิพนธ์นี้ เราจะทำการกำหนด รูปแบบการสวิตซ์ไว้ล่วงหน้า เพื่อให้ระบบมีความง่ายต่อการสร้าง โดยจะให้ลำดับการใช้เวกเตอร์ แรงดันคล้ายกับการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์โดยทั่วไป และเราจะคำนวณช่วงเวลาการสวิตซ์ ของ เวกเตอร์แรงดันแต่ละตัวที่ต้องจ่ายให้กับมอเตอร์ด้วยแบบจำลองของมอเตอร์ซึ่งนำมาแสดง ซ้ำใน สมการที่ (3.1) และ (3.2) เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงของแรงบิดและฟลักซ์อยู่ในแถบฮิสเต อริซีสที่กำหนดดังแสดงในรูปที่ 3.2 ซึ่งถ้าเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์ที่ 1 ก็จะมีลำดับ การสวิตซ์เช่นเดียวกับรูปที่ 2.6 วิธีการดังกล่าวจะทำให้เราสามารถสร้างระบบได้ง่ายในเชิงดิจิตอล

$$\frac{d\lambda_s}{dt} = \vec{v}_s \Box \frac{\vec{\lambda}_s}{\lambda_s} - R_s \vec{i}_s \Box \frac{\vec{\lambda}_s}{\lambda_s}$$
(3.1)

$$\frac{dT}{dt} = -\left(\frac{R_r}{\sigma L_r} + \frac{R_s}{\sigma L_s}\right)T - \frac{p^2 \omega_m \lambda_s^2}{\sigma L_s} + \frac{p}{\sigma L_s}\vec{\lambda}_s \times \vec{v}_s + p\left[\vec{v}_s - p\omega_m \vec{\lambda}_s J\right] \times \vec{i}_s$$
(3.2)

การคำนวณช่วงเวลาต่าง ๆ จะเริ่มจากการสุ่มค่ากระแสและแรงดันทางด้าน สเตเตอร์ แล้วทำการคำนวณสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิด โดยจะนำข้อมูลตำแหน่งของสเตเตอร์ ฟลักซ์ไปใช้ในการเลือกเวกเตอร์แรงดัน ส่วนค่าขนาดของสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิดกับความกว้าง ของแถบฮิสเตอริซีสของตัวควบคุมฟลักซ์และแรงบิด ($\Delta\lambda_s, \Delta T$) จะถูกนำไปใช้ในการคำนวณ ช่วงเวลาการสวิตช์ของเวกเตอร์แรงดันแต่ละตัว ซึ่งแทนด้วย ta tb tc td td' tc' tb' และ ta' ดัง แสดงในรูปที่ 3.2 ตามแนวทางดังนี้คือ

รูปที่ 3.2 การจ่าย<mark>เว</mark>กเตอร์แรงดันตามรูปแบบที่กำหนด และการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์ และแรงบิดที่เกิดขึ้น (* : ค่าคำสั่ง)

- ช่วงเวลา ta เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันศูนย์ถูกใช้ มีผลทำให้เกิดการลดลงของแรงบิด ดังนั้นความยาวของช่วงเวลา ta จะถูกกำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของแรงบิด ซึ่งช่วงเวลา ดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่แรงบิดมีการเปลี่ยนแปลงจนมีค่าเท่ากับค่าจำกัดล่าง (Tmin)
- ช่วงเวลา tb เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟถูกใช้ และช่วงเวลาถัดไปก็เป็นช่วงเวลาที่
 เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟอีกตัวหนึ่งถูกใช้ด้วย การเปลี่ยนแปลงระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ
 ด้วยกันจะทำให้เกิดการเพิ่มหรือลดขนาดของฟลักซ์ ดังนั้นความยาวของช่วงเวลา tb จะถูก
 กำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของขนาดฟลักซ์ ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่ฟลักซ์มีการ
 เปลี่ยนแปลงจนมีค่าเท่ากับค่าจำกัดล่าง (Fmin)

- ช่วงเวลา tc เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟอีกตัวหนึ่งถูกใช้ และช่วงปลายของ ช่วงเวลา tc นี้ มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟกับเวกเตอร์แรงดันศูนย์ มีผล ทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของแรงบิด ดังนั้นความยาวของช่วงเวลาจะถูกกำหนดโดยการ เปลี่ยนแปลงของแรงบิด ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่แรงบิดมีการเปลี่ยนแปลงจนมีค่า เท่ากับค่าจำกัดบน (Tmax)
- ช่วงเวลา td เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันศูนย์ถูกใช้ ซึ่งจะถูกกำหนดโดยการเปลี่ยนแปลง ของแรงบิดเช่นเดียวกับช่วงเวลา ta ซึ่งช่วงเวลานี้ เราใช้เพื่อส่งผลให้แรงบิดมีค่าเท่ากับค่า คำสั่ง (T*) พอดี
- ช่วงเวลา td' เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันศูนย์ถูกใช้ต่อจากช่วงเวลา td มีผลทำให้เกิดการ ลดลงของแรงบิด ดังนั้นความยาวของช่วงเวลา td' จะถูกกำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของ แรงบิด ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่แรงบิดมีการเปลี่ยนแปลงจนมีค่าเท่ากับค่าจำกัด ล่าง (Tmin)
- ช่วงเวลา tc' เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟถูกใช้ และช่วงเวลาถัดไปก็เป็นช่วงเวลาที่
 เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟอีกตัวหนึ่งถูกใช้ด้วย การเปลี่ยนแปลงระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ
 ด้วยกันจะทำให้เกิดการเพิ่มหรือลดขนาดของฟลักซ์ ดังนั้นความยาวของช่วงเวลา tc' จะถูก
 กำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของขนาดฟลักซ์ เช่นเดียวกับช่วงเวลา tb แต่ช่วงเวลานี้เป็น
 ช่วงเวลาที่ฟลักซ์มีการเปลี่ยนแปลงจนมีค่าเท่ากับค่าจำกัดบน (Fmax)
- ช่วงเวลา tb' เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟอีกตัวหนึ่งถูกใช้ และช่วงปลายของ ช่วงเวลา tb' นี้ มีการเปลี่ยนแปลงระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟกับเวกเตอร์แรงดันศูนย์ มี ผลทำให้เกิดการเพิ่มขึ้นของแรงบิด ดังนั้นความยาวของช่วงเวลาจะถูกกำหนดโดยการ เปลี่ยนแปลงของแรงบิด ซึ่งช่วงเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่แรงบิดมีการเปลี่ยนแปลงจนมีค่า เท่ากับค่าจำกัดบน (Tmax) เช่นเดียวกับช่วงเวลา tc
- ช่วงเวลา ta' เป็นช่วงเวลาที่เวกเตอร์แรงดันศูนย์ถูกใช้ ซึ่งจะถูกกำหนดโดยการเปลี่ยนแปลง ของแรงบิดเช่นเดียวกับช่วงเวลา td' ซึ่งช่วงเวลานี้ เราใช้เพื่อส่งผลให้แรงบิดมีค่าเท่ากับค่า คำสั่ง (T*) พอดี

โดยการประมาณการเปลี่ยนแปลงของแรงบิดและการเปลี่ยนแปลงของขนาด สเตเตอร์ฟลักซ์ในช่วงเวลาสั้น ๆ เป็นเชิงเส้น เราสามารถคำนวณหาความยาวช่วงเวลาต่าง ๆ คือ *ta tb tc td td' tc' tb*' และ *ta*' ได้ตามสมการดังนี้

$$t_{a} = \frac{(T^{*} - \Delta T/2) - T(0)}{(dT/dt) | v_{a}}$$
(3.3)

$$t_b = \frac{(\lambda_s^* - \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(t_a)}{(d\lambda_s/dt) | v_b}$$
(3.4)

$$t_{c} = \frac{(T^{*} + \Delta T/2) - T(t_{a} + t_{b})}{(dT/dt) | v_{c}}$$
(3.5)

$$t_{d} = \frac{T^{*} - T(t_{a} + t_{b} + t_{c})}{(dT/dt) | v_{d}}$$
(3.6)

$$t_{d'} = \frac{(T^* - \Delta T/2) - T(Tk)}{(dT/dt) | v_{d'}}$$
(3.7)

$$t_{c'} = \frac{(\lambda_s^* + \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(Tk + t_{d'})}{(d\lambda_s/dt) | v_{c'}}$$
(3.8)

$$t_{b'} = \frac{(T^* + \Delta T/2) - T(Tk + t_{d'} + t_{c'})}{(dT/dt) | v_{b'}}$$
(3.9)

$$t_{a'} = \frac{T^* - T(Tk + t_{d'} + t_{c'} + t_{b'})}{(dT/dt) | v_{a'}}$$
(3.10)

โดยที่ $Tk = t_a + t_b + t_c + t_d$ และ $Tk' = t_a + t_b + t_c + t_d$.

ในที่นี้ *v*_x หมายถึง เวกเตอร์แรงดันที่ใช้ในช่วงเวลา t_x: *x=a, b, c, d, ..., d*' และ ค่า $\frac{d\lambda_{,}}{dt}\Big|_{v_{x}}$ และ $\frac{dT}{dt}\Big|_{v_{x}}$ หมายถึง ค่าอัตราการเปลี่ยนแปลงของขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิด เมื่อเลือกใช้เวกเตอร์แรงดัน *v*_x ตามลำดับ ซึ่งค่าเหล่านี้สามารถคำนวณล่วงหน้าได้จาก แบบจำลองของมอเตอร์เหนี่ยวนำตามสมการที่ (3.1) และ (3.2) ดังนั้นเราจึงสามารถกำหนด รูปแบบการสวิตช์ล่วงหน้าได้เมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์ใด ๆ ได้ดังตารางที่ 3.1 และ 3.2

ตารางที่ 3.1 การเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันเมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์หมุนในทิศทางทวนเข็ม

สุวงเ	ช่วงเวลา Sector ที่ k						
ฉหำล		995	2	3	4	5	6
ta	ta'	V0	V0	V0	V0	V0	V0
tb	tb'	V3	V3	V5	V5	V1	V1
tc	tc'	V2	V4	V4	V6	V6	V2
td	tď'	V7	V7	V7	V7	V7	V7

ช่วงเวลา		Sector ที่ k					
		1	2	3	4	5	6
ta	ta'	V0	V0	V0	V0	V0	V0
tb	tb'	V5	V1	V1	V3	V3	V5
tc	tc'	V6	V6	V2	V2	V4	V4
td	tď'	V7	V7	V7	V7	V7	V7

ตารางที่ 3.2 การเลือกใช้เวกเตอร์แรงดันเมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์หมุนในทิศทางตามเข็ม

นาฬิกา

จากหลักการทำงานของระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2 เรา สามารถสรุปสมมติฐานของวิธีการควบคุมดังกล่าวได้ดังนี้

- 1. เมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์จะมีการเปลี่ยนคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟเสมอ

แต่อย่างไรก็ตาม สมมติฐานดังที่กล่าวข้างต้นไม่เป็นจริงตลอดย่านการทำงาน ของมอเตอร์ ซึ่งเราจะนำเสนอวิธีการคำนวณเมื่อสมมติฐานไม่เป็นไปตามที่คาดไว้ในส่วนถัดไป

3.2 การจำกัดช่วงเวลาภายใต้เงื่อนไขของฟลักซ์และแรงบิด

ในการคำนวณจริง เราจะจำกัดช่วงเวลาการใช้เวกเตอร์แรงดัน (ta, tc, td, td', tb', ta') ที่กำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของแรงบิดให้มีค่าจำกัดอยู่ภายใต้เงื่อนไขของฟลักซ์ด้วย คือค่าฟลักซ์จะต้องไม่เกินขอบเขตที่กำหนดไว้ในช่วงเวลาดังกล่าว และในทำนองเดียวกัน เราจะ จำกัดช่วงเวลาการใช้เวกเตอร์แรงดัน (tb, tc') ที่กำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์ให้มี ค่าสูงสุดจำกัดอยู่ภายใต้เงื่อนไขของแรงบิดเช่นกัน เพื่อให้เราสามารถควบคุมระลอกฟลักซ์และ แรงบิดให้อยู่ในขอบเขตที่กำหนดได้ ดังแสดงในรูปที่ 3.3 และ 3.4 และสมการที่ (3.11) ถึง (3.26)

รูปที่ 3.3 การนิยามช่วงเวลาที่เกิดจากเงื่อนไขของฟลักซ์และแรงบิด

รูปที่ 3.4 รายละเอียดการคำนวณแต่ละช่วงเวลาที่เกิดจากเงื่อนไขของฟลักซ์และแรงบิด

$$t_{a}(T) = \frac{(T^{*} - \Delta T/2) - T(0)}{(dT/dt) | v_{a}}$$
(3.11)

$$t_{amax}(F) = \frac{(\lambda_s^* - \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(0)}{(d\lambda_s/dt) | v_a}$$
(3.12)

$$t_b\left(F\right) = \frac{\left(\lambda_s^* - \Delta\lambda_s/2\right) - \lambda_s(t_a)}{\left(d\lambda_s/dt\right) | v_b}$$
(3.13)

$$t_{bmax}(T) = \frac{(T^* + \Delta T/2) - T(t_a)}{(dT/dt) | v_b}$$
(3.14)

$$t_{c}\left(T\right) = \frac{(T^{*} + \Delta T/2) - T(t_{a} + t_{b})}{(dT/dt) | v_{c}}$$
(3.15)

$$t_{cmax}(F) = \frac{(\lambda_s^* + \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(t_a + t_b)}{(d\lambda_s/dt) | v_c}$$
(3.16)

$$t_{d}(T) = \frac{T^{*} - T(t_{a} + t_{b} + t_{c})}{(dT/dt) | v_{d}}$$
(3.17)

$$t_{dmax}(F) = \frac{(\lambda_s^* - \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(t_a + t_b + t_c)}{(d\lambda_s/dt) | v_d}$$
(3.18)

$$t_{d'}(T) = \frac{(T^* - \Delta T/2) - T(Tk)}{(dT/dt) | v_{d'}}$$
(3.19)

$$t_{dmax'}(F) = \frac{(\lambda_s^* - \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(Tk)}{(d\lambda_s/dt) | v_{d'}}$$
(3.20)

$$t_{c'}(F) = \frac{(\lambda_s^* + \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(Tk + t_{d'})}{(d\lambda_s/dt) | v_{c'}}$$
(3.21)

$$t_{cmax'}(T) = \frac{(T^* + \Delta T/2) - T(Tk + t_{d'})}{(dT/dt) | v_{c'}}$$
(3.22)

$$t_{b'}(T) = \frac{(T^* + \Delta T/2) - T(Tk + t_{d'} + t_{c'})}{(dT/dt) | v_{b'}}$$
(3.23)

$$t_{bmax'}(F) = \frac{(\lambda_s^* - \Delta\lambda_s/2) - \lambda_s(Tk + t_{d'} + t_{c'})}{(d\lambda_s/dt) | v_{b'}}$$
(3.24)

$$t_{a'}(T) = \frac{T^* - T(Tk + t_{d'} + t_{c'} + t_{b'})}{(dT/dt) | v_{a'}}$$
(3.25)
$$(\lambda_s^* - \Delta \lambda_s/2) - \lambda_s(Tk + t_{d'} + t_{c'} + t_{b'})$$
(3.26)

$$t_{amax'}(F) = \frac{(\lambda_{s} - \Delta\lambda_{s}/2) - \lambda_{s}(Tk + t_{d'} + t_{c'} + t_{b'})}{(d\lambda_{s}/dt) | v_{a'}}$$
(3.26)

ดังนั้นในการคำนวณช่วงเวลาภายใต้เงื่อนไขของฟลักซ์และแรงบิด เราจะต้องทำ การคำนวณทั้งค่า tx และ txmax (*x=a, b, c, d, d', c', b', a*') แล้วจึงทำการเลือกใช้ค่าใดค่าหนึ่ง ตามแผนภาพในรูปที่ 3.5

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการจำกัดค่าช่วงเวลาที่นำเสนอเป็นแผนภาพในรูปที่ 3.5 ก็ยังไม่เพียงพอที่จะควบคุมให้ขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิดอยู่ในขอบเขตฮิสเตอริซีสได้ โดยมีปัจจัยหลายประการ อาทิเช่น ลักษณะทางพลวัติของมอเตอร์เหนี่ยวนำ (สมการที่ (3.1) และ (3.2)) ในบางช่วงการทำงาน ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิดไม่ เป็นไปในทิศทางที่ต้องการเมื่อเราเลือกเวกเตอร์แรงดันตามตารางที่ 3.1 และ 3.2 ดังนั้นการ คำนวณช่วงเวลาจึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะทางพลวัติเหล่านั้น ดังมี รายละเอียดอยู่ในหัวข้อ 3.3 - 3.7 โดยในส่วนถัดไปจากนี้ เราจะสมมุติให้เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์ หมุนในทิศทวนเข็มนาฬิกา และจะพิจารณาเฉพาะช่วงเวลา *ta tb tc* และ *td* เท่านั้น

รูปที่ 3.5 แผนภาพการเลือกค่าช่วงเวลาภายใต้เงื่อนไขของฟลักซ์และแรงบิด

3.3 การคำนวณช่วงเวลา *tb* ใหม่เมื่อ *tb* ≥ *tb*max

ในการคำนวณช่วงเวลา *tb* ซึ่งจะถูกคำนวณโดยสมการที่ (3.13) โดยพิจารณา จากการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์นั้น ถ้าค่า *tb*max ≤ *tb* เราจะทำการจำกัดค่าให้ *tb* มีค่าเท่ากับ *tb*max ดังที่กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.2 ซึ่งในกรณีนี้เราจะพบว่าแรงบิดมีค่าเท่ากับค่าจำกัดบน (Tmax) เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลา *tb* ทำให้ช่วงเวลา *tc* ซึ่งจะถูกกำหนดโดยการเปลี่ยนแปลงของแรงบิด ตามสมการที่ (3.15) มีค่าเป็นศูนย์ เพราะเมื่อแรงบิดมีค่าถึงค่าจำกัดบนแล้ว เวกเตอร์แรงดัน แอกทีฟตัวที่สร้างแรงบิดก็จะไม่ถูกเลือกใช้ (หากเราใช้เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟนี้จะทำให้แรงบิดมี ค่าเกินค่าจำกัดบนของขอบเขตฮิสเตอริซีส) ส่งผลให้การเปลี่ยนแปลงของ $\lambda_{_{\rm c}}$ และ T ในช่วงเวลา tb และ td (tc=0) เป็นดังรูปที่ 3.6 ซึ่งผิดไปจากรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่วางไว้ข้างต้น เพื่อให้ การควบคุมสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิดเป็นไปตามรูปแบบที่วางไว้ เราจะคำนวณช่วงเวลา tc โดย อาศัยการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์จากสมการที่ (3.16) แทน แล้วจึงทำการหาค่าแรงบิดเมื่อสิ้นสุด ช่วงเวลา tc ดังแสดงในรูปที่ 3.7 ก่อน จากนั้นจึงทำการย่อส่วนช่วงเวลา tb และ tc ด้วยอัตราส่วน (Scale1) ในสมการที่ (3.27) เพื่อให้ค่าแรงบิดยังอยู่ในขอบเขตที่กำหนด และทำการคำนวณค่า เวลา *tb* และ *tc* ใหม่อีกครั้งด้วยสมการที่ (3.28) และ (3.29) ผลที่ได้คือสเตเตอร์ฟลักซ์และแรงบิด จะมีรูปแบบตามที่วางไว้ดังรูปที่ 3.8 โดยสัญลักษณ์ช่วงเวลา "*tx*" แสดงว่าช่วงเวลานั้นเป็น ช่วงเวลาที่ถูกเลือกใช้เพื่อกำหนดพฤติกรรมของฟลักซ์และแรงบิด

รูปที่ 3.6 การเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดเมื่อ *tb* ≥ *tb*max (ก่อนปรับปรุง)

รูปที่ 3.7 รูปแบบการคำนวณหาช่วงเวลา tb และ tc เมื่อ $tb \ge tb$ max (ก่อนย่อส่วน)

$$Scale I = \frac{\Delta T}{T\left(t_a + t_b + t_c\right) - \left(T^* - \Delta T/2\right)} = \frac{\Delta T}{T\left(t_a + t_b + t_c\right) - Tmin}$$
(3.27)

$$t_b = t_{bmax} * Scale1 \tag{3.28}$$

$$t_{c} = \frac{(\lambda_{s}^{*} + \Delta\lambda_{s}/2) - \lambda_{s}(t_{a} + t_{b})}{(d\lambda_{s}/dt) | v_{c}} * Scale1$$
(3.29)

รูปที่ 3.8 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดเมื่อ $tb \geq tb$ max หลังผ่านการย่อส่วน

3.4 วิธีการเลือกเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์

หลักในการเลือกเวกเตอร์แรงดันดังที่แสดงในรูปที่ 2.1 และตารางที่ 3.1 และ 3.2 เป็นวิธีการที่นิยมใช้กันทั่วไปในระบบการควบคุมแรงบิดโดยตรงในอดีต อย่างไรก็ตามวิธีการนี้จะมี ปัญหาในย่านความเร็วต่ำ (A.M. Walczyna [8], C.G. Mei [9], M. Kazmierkowsky [10]) เพราะว่าในบางช่วงมุมรอบ ๆ รอยต่อระหว่างเซกเตอร์ เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่ใช้ในการเพิ่มสเต เตอร์ ฟลักซ์ อาจไม่มีศักยภาพพอในการเพิ่มสเตเตอร์ฟลักซ์ เนื่องจากผลของแรงดันตกคร่อม ความ ต้านทานสเตเตอร์ (*R*_s*i*_s)

รูปที่ 3.9 วงจรสมมูลของมอเตอร์เหนี่ยวนำ

จากวงจรสมมูลของมอเตอร์เหนี่ยวนำในรูปที่ 3.9 เราสามารถเขียนไดอะแกรม ของเวกเตอร์แรงดันและเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์ได้ดังรูปที่ 3.10

ในย่านความเร็วสูง เวกเตอร์แรงดันจะนำหน้าเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ 90 องศาโดยประมาณ ดังนั้นเมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์จาก 1 ไปยัง 2 (ตามที่นิยาม ในรูปที่ 2.3) การเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันก็จะเปลี่ยนจากเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V2, V3 เป็น เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V3, V4 ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดปัญหา เพราะว่าเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V3, V4 สามารถสร้างแรงดัน v, ได้ตามต้องการ (ดูรูปที่ 3.10 (ก)) แต่ในย่านความเร็วต่ำ แรงดันตอกคร่อม ใน R, จะส่งผลกระทบถึงมุมของเวกเตอร์แรงดัน ซึ่งทำให้เมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เปลี่ยนจาก เซกเตอร์จาก 1 ไปยัง 2 แล้ว แต่เวกเตอร์แรงดัน v, ยังคงอยู่ระหว่างเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เปลี่ยนจาก เซกเตอร์จาก 1 ไปยัง 2 แล้ว แต่เวกเตอร์แรงดัน v, ยังคงอยู่ระหว่างเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เปลี่ยนจาก เซกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V3, V4 ทันทีตามการเปลี่ยนเซกเตอร์ของเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์จะทำให้ เกิดปัญหาในการควบคุมขนาดของฟลักซ์ หากเราพิจารณารูปที่ 3.10 แล้ว จะพบว่าสิ่งที่เราควรทำ คือเราควรเลือกเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V2, V3 เหมือนเดิมแม้ว่าเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์จะเปลี่ยน เซกเตอร์แล้วก็ตาม (ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ 1 ของระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม) จนกระทั่งเวกเตอร์แรงดัน v, เปลี่ยนไปอยู่ระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V3, V4 แล้ว จึงค่อย เลือกใช้เวกเตอร์แรงดัน v, เปลี่ยนไปอยู่ระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V3, V4 แล้ว จึงค่อย เลือกใช้เวกเตอร์แรงดัน u, เปลี่ยนไปอยู่ระหว่างเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V3, V4 แล้ว จึงค่อย

ในงานวิจัยนี้เราจะนำเสนอวิธีการใหม่ในการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟซึ่ง สามารถสรุปได้ดังนี้ คือ เมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์มีการเปลี่ยนเซกเตอร์แล้ว เราจะทำการ ตรวจสอบตำแหน่งของเวกเตอร์แรงดัน v, โดยพิจารณาช่วงเวลา *tb* หรือ *tc* ว่ามีค่าประมาณศูนย์ หรือไม่ ถ้าเงื่อนไขนี้เป็นจริง เราจะทำการเปลี่ยนคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่ใช้ตามตารางที่ 3.1 หรือ ตารางที่ 3.2 ในทางตรงกันข้าม หากเงื่อนไขไม่สอดคล้อง เราก็จะยังคงใช้คู่เวกเตอร์แรงดัน แอกทีฟเดิม

การตรวจสอบตำแหน่งของเวกเตอร์แรงดัน v_, จากค่าของ *tb* หรือ *tc* มีหลักการ ดังนี้ คือ เราจะประมาณการลดลงของช่วงเวลาที่ใช้เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ *tb* หรือ *tc* เป็นเชิงเส้น ดังแสดงในรูปที่ 3.11

รูปที่ 3.11 การประมาณการลดลงของช่วงเวลา tb และ tc

จากรูปที่ 3.11 ณ การสุ่มสัญญาณในคาบที่ k'^h เราจะทำนายค่าของช่วงเวลา tbหรือ tc ในคาบที่ $(k+1)^h$ ได้ดังนี้คือ

1) กรณีเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์คู่ :
$$\frac{t_b(k+1)}{Tk(k+1)} = \frac{t_b(k)}{Tk(k)} + \left(\frac{t_b(k)}{Tk(k)} - \frac{t_b(k-1)}{Tk(k-1)}\right)$$
2) กรณีเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์คี่ :
$$\frac{t_c(k+1)}{Tk(k+1)} = \frac{t_c(k)}{Tk(k)} + \left(\frac{t_c(k)}{Tk(k)} - \frac{t_c(k-1)}{Tk(k-1)}\right)$$

หากเราประมาณว่า $Tk(k-1) \approx Tk(k)$ เราจะได้สมการที่ใช้ในการตัดสินใจว่า เราควรเปลี่ยนคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟแล้วหรือยัง ($t_b(k+1) \le 0$ หรือ $t_c(k+1) \le 0$) เป็นดัง สมการที่ (3.30) และ (3.31)

1) กรณีเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์คู่ :
$$t_b(k-1) - 2 * t_b(k) \ge 0$$
 (3.30)

2) กรณีเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์คี่ : $t_c(k-1) - 2^* t_c(k) \ge 0$ (3.31)

3.5 การคำนวณช่วงเวลา tb และ tc ในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์

จากรูปที่ 3.12 ในกรณีที่เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เคลื่อนที่จากเซกเตอร์ 1 ไปยัง เซกเตอร์ 2 และเรายังคงใช้คู่เวกเตอร์เดิมคือ V3 และ V2 เนื่องจากสาเหตุที่เวกเตอร์แรงดัน v, ยัง ไม่เปลี่ยนเซกเตอร์ดังที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ 3.4 เราอาจจะพบกรณีค่า $\frac{d\lambda_s}{dt}\Big|_{v_s}$ และ $\frac{d\lambda_s}{dt}\Big|_{v_s}$ มีค่าเป็น บวกทั้งคู่ดังแสดงในรูปที่ 3.13 (ซึ่งโดยปกติควรจะมีค่าใดค่าหนึ่งเป็นบวก และอีกค่าหนึ่งเป็นลบ ตามสมมติฐานข้อ 2 ของระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม) รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของ ฟลักซ์ในช่วงเวลา tb จึงแตกต่างจากในรูปที่ 3.2 คือแทนที่ฟลักซ์จะลดกลับเป็นเพิ่ม ในกรณีนี้เรา จึงกำหนดให้ค่าฟลักซ์เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลา tb เป็น λ_s^* แทน $\lambda_s^* - \Delta \lambda_s/2$ ดังนั้นช่วงเวลา tb จะ ถูกคำนวณใหม่ดังสมการที่ (3.32) สำหรับการคำนวณค่าจำกัด tcmax นั้น ในกรณีนี้เราจะลดค่า จำกัดของฟลักซ์ลงจากเดิมคือ $\lambda_s^* + \frac{\Delta \lambda_s}{2}$ เป็น $\lambda_s(t_a) + 2(\lambda_s^* - \lambda_s(t_a))$ แทนเพื่อให้ค่าเบี่ยงเบน ของฟลักซ์มีลักษณะสมมาตรรอบค่าคำสั่ง λ_s^* ซึ่งจะทำให้ได้สมการคำนวณเป็นดังสมการที่ (3.33)

$$t_b(F) = \frac{\lambda_s^* - \lambda_s(t_a)}{(d\lambda_s / dt) | v_b}$$
(3.32)

$$t_{cmax}(F) = \frac{\lambda_s(t_a) + 2*(\lambda_s^* - \lambda_s(t_a)) - \lambda_s(t_a + t_b)}{(d\lambda_s / dt) | v_c} = \frac{2*\lambda_s^* - \lambda_s(t_a) - \lambda_s(t_a + t_b)}{(d\lambda_s / dt) | v_c}$$
(3.33)

รูปที่ 3.12 การเลือกเวกเตอร์แรงดันในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์

รูปที่ 3.13 รูปแบบการคำนวณหาช่วงเวลา tb และ tc ในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์

ซึ่งถ้าในกรณีนี้ถ้า *tb* มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ *tb*max ตามสมการที่ (3.14) ดัง แสดงในรูปที่ 3.14 เราก็ปรับค่าช่วงเวลา *tb*, *tc* ด้วยอัตราส่วน (Scale1) โดยอาศัยสมการที่ (3.27) เพื่อให้แรงบิดอยู่ในแถบฮิสเตอริซีสเช่นเดิม ผลที่ได้หลังผ่านการย่อส่วนแสดงในรูปที่ 3.15

รูปที่ 3.14 รูปแบบที่ได้ในช่วงเวลา tb และ tc ในช่วงที่ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์ก่อนผ่านการย่อส่วน

รูปที่ 3.15 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดในช่วงเวลา tb และ tc ในช่วงที่ฟลักซ์ เปลี่ยนเซกเตอร์หลังผ่านการย่อส่วน

3.6 การคำนวณช่วงเวลา $ta\ tb$ และ tc ในย่านความเร็วสูง

เราสามารถเขียนอัตราการเปลี่ยนแปลงแรงบิด (สมการที่ (3.2)) ในอีกรูปแบบ หนึ่งได้ดังสมการที่ (3.34) เมื่อมอเตอร์ทำงานในย่านความเร็วสูง พจน์ที่ 3 ทางขวามือของสมการ ที่ (3.34) จะมีค่ามากและมีผลต่อค่า $\frac{dT}{dt}$ โดยตรง นั่นคือเมื่อ ω_m มีค่ามาก ค่า $\frac{dT}{dt}$ ก็จะมีค่า ลดลงจนอาจเป็นลบได้ สรุปได้ว่าในย่านความถี่สูงอาจมีเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตัวใดตัวหนึ่งไม่ สามารถเพิ่มแรงบิดได้ตามที่ต้องการ ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานข้อ 3 ของระบบควบคุมแรงบิด โดยตรงแบบเดิม

รูปที่ 3.16 ผลการเลือกเวกเตอร์แรงดันในย่านความเร็วสูง

$$\frac{dT}{dt} = -\left[\frac{R_s}{\sigma L_s} + \frac{R_R}{\sigma L_R}\right]T + \frac{pM}{\sigma L_R L_s}\left[\vec{\lambda}_R \times \vec{v}_s\right] - p^2 \frac{\omega_m M}{\sigma L_s L_R} \left(\vec{\lambda}_R \Box \vec{\lambda}_s\right)$$
(3.34)

ซึ่งเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตัวที่ว่านี้ ก็คือเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตัวที่สร้างฟลักซ์ได้ดีกว่าสร้าง แรงบิด เพราะว่าในช่วงใกล้ขอบเซกเตอร์ จากรูปที่ 3.16 เมื่อเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์อยู่ในเซกเตอร์ ที่ 1 เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V2 ที่ใช้ในการเพิ่มฟลักซ์จะไม่มีอิทธิพลในการเพิ่มแรงบิด เนื่องจาก เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เกือบจะอยู่ในแนวเดียวกับเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ V2 ต่างกับเวกเตอร์ แรงดันแอกทีฟ V3 ซึ่งอยู่ในแนวเกือบตั้งฉากกับเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์ จากตารางที่ 3.1 เราจะ พบว่าเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่อาจมีปัญหาดังกล่าวในแต่ละเซกเตอร์คือ V2 (เซกเตอร์ที่ 1) V3 (เซกเตอร์ที่ 2) V4 (เซกเตอร์ที่ 3) V5 (เซกเตอร์ที่ 4) V6 (เซกเตอร์ที่ 5) V1 (เซกเตอร์ที่ 6) ดังนั้น ถ้าเราใช้เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตัวที่ว่านี้ในช่วงเวลา *เb* ก็จะทำให้ช่วงดังกล่าวมีแรงบิดลดลง (แทนที่จะเพิ่มขึ้นตามที่คาดหวังไว้) ในขณะที่ฟลักซ์เพิ่มขึ้น ส่งผลให้แรงบิดมีค่าเกินขอบเขตฮิสเตอร์ซีสได้ ดังนั้นเพื่อแก้ไขปัญหานี้ เราจะทำการหาค่าแรงบิดเมื่อสิ้นสุดช่วงเวลา *tb* (*T*(*t_a* + *t_b*)) ดังแสดงใน รูปที่ 3.17 ก่อน แล้วจึงทำการย่อส่วนช่วงเวลา *ta* และ *tb* ด้วยอัตราส่วน (Scale2) ในสมการที่ (3.35) เพื่อให้ค่าแรงบิดยังอยู่ในขอบเขตที่กำหนด และทำการคำนวณค่าเวลา *ta* และ *tb* ใหม่อีก ครั้งด้วยสมการที่ (3.36) และ (3.37) ซึ่งเราจะได้ผลจากการย่อส่วนช่วงเวลาดังรูปที่ 3.18

ในทางตรงข้ามถ้าเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตัวที่ว่านี้อยู่ในช่วงเวลา tc เราจะได้ ลักษณะการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดดังรูปที่ 3.19 สังเกตได้ว่าในช่วง tc แรงบิดจะลดลง ในขณะที่ฟลักซ์เพิ่มขึ้น ดังนั้นจึงไม่ต้องมีการย่อส่วนช่วงเวลา แต่เราจะใช้สมการที่ (3.38) ในการ คำนวณช่วงเวลา tc แทนสมการที่ (3.15) ซึ่งเราจะได้ผลเป็นดังรูปที่ 3.19

รูปที่ 3.17 รูปแบบการคำนวณหาช่วงเวลา ta และ tb เมื่อ $(dT/dt) | v_b < 0$

$$Scale2 = \frac{\left(T^* - \Delta T/2\right) - T(0)}{T\left(t_a + t_b\right) - T(0)} = \frac{Tmin - T(0)}{T\left(t_a + t_b\right) - T(0)}$$
(3.35)

$$t_a = t_a * Scale2 \tag{3.36}$$

$$t_{b} = t_{b} * Scale2$$
(3.37)
$$t_{c} (T) = \frac{T^{*} - T(t_{a} + t_{b})}{(dT/dt) | v}$$
(3.38)

รูปที่ 3.18 รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์และแรงบิดในช่วงเวลา ta และ tb เมื่อ

 $(dT \, / \, dt) \, | \, v_{\scriptscriptstyle b} < 0$ หลังผ่านการย่อส่วน

3.7 การคำนวณช่วงเวลาเพื่อทำให้ระลอกฟลักซ์และแรงบิดสมดุล

การปรับค่าเวลาต่าง ๆ ที่กล่าวในหัวข้อก่อนหน้านี้ จะส่งผลทำให้ระลอกฟลักซ์ และแรงบิดใน 1 คาบเวลามีความไม่สมดุลรอบค่าคำสั่ง λ_s^* และ T^* เราสามารถแก้ปัญหานี้ได้ โดยปรับการคำนวณช่วงเวลา tc' และ td' เพื่อให้ระลอกฟลักซ์และแรงบิดสมดุลใน 1 คาบการ สวิตช์ ในกรณีที่ $\lambda_s(t_a + t_b)$ มีค่าไม่ถึงค่าจำกัดล่าง ($\lambda_s^* - \Delta \lambda_s/2$) และถ้าเราคำนวณช่วงเวลา *tc*' ด้วยสมการที่ (3.21) ตามปกติ เราก็จะได้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงของฟลักซ์เป็นดังรูปที่ 3.20 ดังนั้น เราจะอาศัยสมการที่ (3.39) ในการคำนวณช่วงเวลา *tc*' แทนเพื่อให้ระลอกฟลักซ์สมดุลรอบ *λ*^{*} ผลที่ได้แสดงดังรูปที่ 3.21

ในการคำนวณเพื่อทำให้แรงบิดสมดุลนั้น ถ้า *T*(*t_a* + *t_b* + *t_c*) มีค่าไม่ถึงค่าจำกัด บน *T*^{*} + Δ*T*/2 และถ้าเราคำนวณช่วงเวลา *td*' ด้วยสมการที่ (3.19) ตามปกติ เราก็จะได้รูปแบบ การเปลี่ยนแปลงของแรงบิดดังแสดงในรูปที่ 3.22 ดังนั้นเราจะอาศัยสมการที่ (3.40) ในการ คำนวณช่วงเวลา *td*' แทนเพื่อให้ระลอกแรงบิดสมดุลรอบ *T*^{*} ผลที่ได้แสดงดังรูปที่ 3.23

คอมพิวเตอร์

บทที่ 4

ผลการจำลองระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล

ในบทนี้เราจะจำลองการทำงานของระบบควบคุมแรงแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอลที่ ได้นำเสนอในบทที่ 3 ด้วยโปรแกรม MATLAB with Simulink เนื่องจากอัลกอริธึมในการ คำนวณหาค่าช่วงเวลาต่าง ๆ ที่จ่ายเวกเตอร์แรงดันนั้น จะต้องทำการเปลี่ยนแปลงค่าพารามิเตอร์ ต่าง ๆ ที่ใช้ควบคุมทุก ๆ ครึ่งคาบของการสวิตช์ ดังที่ได้แสดงในรูปที่ 4.1 กล่าวคือ ในครึ่งคาบของ การสวิตช์ จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทั้งคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่เลือกใช้ให้ตรงตามตำแหน่งของ เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์ ช่วงเวลาที่ใช้ในการกำเนิดสัญญาณสวิตช์ (*ta*, *tb*, *tc*, *td*, *tc*', *tb*', *ta*') และคาบเวลาถัดไปที่ใช้ในการสุ่มค่าสัญญาณ (next sample time instant) ดังนั้นในการ เขียน อัลกอริธึมดังกล่าวเราจะเขียนด้วย S-Function ซึ่งสามารถรองรับการปรับเปลี่ยน ค่าพารามิเตอร์ได้ทุก ๆ การสุ่มค่าสัญญาณตามต้องการ อีกทั้งยังเหมาะสมกับอัลกอริธึมที่มี ลักษณะเป็นเงื่อนไข เช่น if-then-else รวมถึงใช้ได้กับระบบที่เป็นแอนาลอก ดิสครีต หรือไฮบริดก็ ได้ โดยรายละเอียดวิธีการเขียน S-Function สามารถศึกษาได้จากคู่มือ MATLAB ทั่วไปได้

รูปที่ 4.1 การสุ่มค่าสัญญาณทุก ๆ ครึ่งคาบของการสวิตช์ (โดยเครื่องหมาย " 🗲 " แสดงถึงจุดที่ทำ การสุ่มสัญญาณ)

แผนภาพการคำนวณของอัลกอริธึมโดยรวมที่เขียนด้วย S-Function แสดงได้รูปที่ 4.2 โดยจะมีตัวบอกสถานะ (flag) ว่าในการสุ่มค่าสัญญาณครั้งนี้เป็นการคำนวณในช่วงครึ่งแรก หรือครึ่งหลังของคาบการสวิตช์

รูปที่ 4.2 แผนภาพการคำนวณของอัลกอริธึมใน S-Function

4.1 ผลการจำลองการทำงานของระบบ

ในการจำลองการทำงานของระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงด้วยโปรแกรม MATLAB with Simulink เราได้กำหนดความกว้างแถบฮิสเตอริซีสของฟลักซ์ Δλ, และความ กว้างแถบฮิสเตอริซีสของแรงบิด ΔT ไว้ที่ 0.006 Wb และ 0.6 N-m ตามลำดับ

4.1.1 ผลการจำลองการทำงานของระบบในภาวะอยู่ตัว

ในภาวะอยู่ตัว เราจะแ<mark>บ่งกา</mark>รทดสอบออกเป็น 2 ส่วนเปรียบเทียบกันระหว่าง ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม กับระบบควบคุมแรงบิดเชิงดิจิตอลที่ใช้หลักการเลือกคู่ เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟโดยดูจากเงื่อนไขตำแหน่งของเวกเตอร์แรงดันในหัวข้อที่ 3.4 ซึ่งผลการ ้จำลองการทำงานของระบบดังกล่าวได้แสดงไว้ในรูปที่ 4.3 ถึง 4.14 โดยผลการจำลองในรูปที่ 4.3 ถึง 4.6 เป็นผลการทดสอบระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม จากรูปที่ 4.3 และ 4.4 จะเห็นได้ ้ว่าเมื่อมอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 300 rpm รูปแบบการสวิตช์ส่วนใหญ่ถูกกำหนดเพื่อให้ค่าแรงบิด อยู่ในขอบเขตฮิสเตอริซีส ระบบไม่สามารถควบคุมระลอกฟลักซ์ให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีสได้ เพราะการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตามตำแหน่งเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์นั้น ตลคดเวลา เซกเตอร์ เวกเตอร์แรงดันแอกที่ฟตัวที่ใช้ในการเพิ่มฟลักซ์ยังไม่มีศักยภาพมาก ในส่วงขคาเ พคที่จะเพิ่มฟลักซ์ได้ ฟลักซ์จึงมีค่าลดลงต่ำกว่าขอบเขตฮิสเตอริซีสที่กำหนดด้วยเหตุผลดังที่ได้ กล่าวมาแล้วในหัวข้อ 3.4 ซึ่งเมื่อระลอกฟลักซ์มีการผิดเพี้ยนไป ส่งผลให้รูปคลื่นกระแสสเตเตอร์ ้ผิดเพี้ยนด้วย แต่ระบบก็ยังสามารถควบคุมความเร็วได้ตามที่ต้องการ ส่วนรูปที่ 4.5 และ 4.6 เป็น ผลกาารจำลองเมื่อมอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 1000 rpm จะเห็นได้ว่า ระบบสามารถควบคุมทั้ง ระลอกฟลักซ์และ แรงบิดให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีสได้ดีมากขึ้น กระแสสเตเตอร์ก็มีรูปร่างเป็นไซน์ และระบบก็สามารถควบคุมความเร็วมอเตอร์ให้มีค่าเท่ากับความเร็วคำสั่งได้ ดังนั้นเราจึงเป็นการ ้ ยืนยันข้อสรุปที่ว่าระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิมที่อาศัยตำแหน่งเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์แต่ เพียงอย่างเดียวจะมีปัญหามากในย่านความเร็วต่ำ และปัญหาจะน้อยลงในย่านความเร็วสูง

รูปที่ 4.6 ถึง 4.14 เป็นผลการทดสอบระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอลที่ จุดการทำงานต่าง ๆ คือ 300 500 1000 และ 1420 rpm ด้วยหลักการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดัน แอกทีฟโดยดูจากเงื่อนไขตำแหน่งของเวกเตอร์แรงดันประกอบด้วย จากรูปจะพบว่าระบบสามารถ ควบคุมทั้งระลอกฟลักซ์และแรงบิดให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีส และสมดุลรอบค่าอ้างอิงทั้งสองได้ นอกจากนั้นกระแสสเตเตอร์ก็มีลักษณะเป็นไซน์ และระบบสามารถควบคุมความเร็วมอเตอร์ให้มี ค่าเท่ากับความเร็วคำสั่งได้ เราจึงสามารถสรุปได้ว่า วิธีการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่ นำเสนอใหม่นี้ สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบเดิมได้เป็นอย่างดีในทุกย่านความเร็ว

รูปที่ 4.4 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา)ที่ความเร็ว 300 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม)

(ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม)

ที่ความเร็ว 1000 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม)

(ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)

รูปที่ 4.9 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 500 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)

ที่ความเร็ว 500 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)

รูปที่ 4.11 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1000 rpm

(ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)

ที่ความเร็ว 1000 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)

รูปที่ 4.13 ความเร็วจริงและกระแสสเตเตอร์ที่ความเร็ว 1420 rpm

(ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)

รูปที่ 4.14 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา) ที่ความเร็ว 1420 rpm (ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล)

ในส่วนถัดไป เราจะแสดงผลการจำลองระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิงดิจิตอล แต่เพียงอย่างเดียว

4.1.1 ผลตอบสนองต่อโหลด

การจำลองระบบในกรณีนี้ เราจะทำการใส่โหลดแบบขั้นขนาด 10 N-m ซึ่งเป็นค่า พิกัด ในขณะที่มอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 300 และ 1000 rpm ผลที่ได้แสดงดังรูปที่ 4.15 ถึง 4.18 เมื่อมีการใส่โหลด แรงบิดจริง (T) ก็สามารถติดตามค่าแรงบิดอ้างอิง (T*) ที่มีการเปลี่ยนแปลงเชิง เวลาได้เป็นอย่างดี และขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์ถูกควบคุมให้มีค่าคงที่ในขณะใส่โหลด กระแส สเตเตอร์ก็ยังมีรูปร่างเป็นไซน์ อีกทั้งระบบยังสามารถควบคุมระลอกฟลักซ์และแรงบิดให้อยู่ในแถบ ฮิสเตอริซีส และสมดุลรอบค่าอ้างอิงทั้งสองได้ตลอดเวลาแม้ในช่วงสภาวะชั่วครู่

4.1.2 ผลตอบสนองการเร่งลดความเร็วในภาวะชั่วครู่

จากรูปที่ 4.19 เราจะทำการเร่งความเร็วมอเตอร์จาก 500 ไป 1000 rpm แบบขั้น พบว่า ในขณะสั่งเร่งความเร็ว เราสามารถควบคุมขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์ให้มีค่าคงที่ได้ และค่า แรงบิดจริง (T) ก็ยังสามารถติดตามแรงบิดอ้างอิง (T*) ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามความเร็วได้ กระแส สเตเตอร์มีรูปร่างเป็นไซน์ตลอดเวลาเหมือนการควบคุมแบบเวกเตอร์ทั่ว ๆ ไป รูปที่ 4.20 แสดงการลดความเร็วของมอเตอร์จาก 1000 ไป 500 rpm ส่วนรูปที่ 4.21 แสดงการกลับทิศการ หมุนของมอเตอร์จาก 1000 ไป –1000 rpm ผลการจำลองที่ได้แสดงให้เห็นว่า ระบบก็ยังสามารถ ควบคุมทั้งแรงบิดและฟลักซ์ในภาวะชั่วครู่ได้ดีในการทำงานแบบเร่งลดความเร็ว

4.1.3 สเปกตรัมของแรงดันสเตเตอร์

รูปที่ 4.21 และ 4.22 แสดงสเปกตรัมของแรงดันสเตเตอร์เฟล u เมื่อมอเตอร์ ทำงานในสภาวะไร้โหลดที่ความเร็ว 300 และ 1000 rpm ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าสเปกตรัมจะมี ลักษณะกระจายออกไปตามความถี่ต่าง ๆ รอบ ๆ ความถี่ประมาณ 5-6 kHz สำหรับการทำงานที่ ความเร็ว 300 rpm และความถี่การสวิตช์จะลดลงอยู่รอบ ๆ ค่าความถี่ประมาณ 3 kHz เมื่อ มอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 1000 rpm ซึ่งจะแตกต่างกับสเปกตรัมของแรงดันในกรณีที่เราทำการ มอดูเลตแบบความกว้างพัลส์แบบขอบคู่ ซึ่งจะมีสเปกตรัมเด่นอยู่ที่ 2*fsw (เมื่อ fsw คือความถี่ การสวิตช์) โดยไม่ขึ้นกับจุดทำงานของมอเตอร์ ส่วนสาเหตุที่เมื่อมอเตอร์ทำงานในย่านความเร็ว สูงขึ้น ความถี่การสวิตซ์จะลดลงเพราะว่า เมื่อความเร็วมีค่ามากขึ้น ค่า dT/dt จะมีค่าลดลง ซึ่ง เราพิจารณาได้จากสมการที่ (3.32) แต่ค่า $d\lambda_s/dt$ จะมีค่าไม่ขึ้นกับความเร็ว (สมการที่ (3.1)) และในขณะที่ความกว้างของแถบฮิสเตอริชีสยังคงเท่าเดิมตลอดย่านการทำงาน ดังนั้นในย่าน ความเร็วต่ำ ค่า dT/dt จะมีค่าสูงขึ้น ส่งผลให้เวลาโดยรวมที่ใช้ในแต่ละช่วงมีค่าลดลง เพราะ แรงบิดเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมโดยส่วนใหญ่ เราจึงสามารถสรุปได้ว่า เมื่อมอเตอร์ทำงานในย่าน ความเร็ว ต่ำลง ความถี่การสวิตซ์จะมีค่าสูงขึ้น การที่ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงสร้างแรงดันสเต เตอร์ที่มีสเปกตรัมในลักษณะกระจายไปตามความถี่ต่าง ๆ และมีลักษณะไม่เด่นมาก จะช่วยลด เสียง รบกวนที่เกิดจากการสวิตช์ได้

รูปที่ 4.18 การเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดในช่วงหนึ่งเซกเตอร์ (60 องศา)

เมื่อใส่โหลด 10 N-m ที่ความเร็ว 1000 rpm

0

Tmin

รูปที่ 4.19 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อเร่งความเร็วจาก 500 rpm ไป 1000 rpm

รูปที่ 4.20 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อลดความเร็วจาก 1000 rpm ไป 500 rpm

รูปที่ 4.21 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อสั่งกลับทิศจาก 1000 rpm ไป -1000 rpm

รูปที่ 4.23 สเปกตรัมของแรงดันสเตเตอร์เมื่อมอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 1000 rpm

บทที่ 5

การสร้างระบบจริงและผลการทดสอบระบบ

ในบทนี้เราจะนำระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงที่ได้พัฒนาขึ้นมาสร้างเป็นระบบ จริงและทำการทดสอบ โดยจะทำการทดสอบระบบที่ภาวะอยู่ตัวที่จุดทำงานต่าง ๆ และที่ภาวะชั่ว ครู่ในขณะการเร่งลดความเร็วของมอเตอร์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการจำลองการทำงานใน บทที่ 4

5.1 ส่วนฮาร์ดแวร์

โครงสร้างของฮาร์ดแวร์โดยรวมของระบบสามารถแสดงได้ดังรูปที่ 5.1 เราจะใช้ บอร์ดตัวประมวลผลเชิงดิจิตอล (DSP Board) TMS320F243 ขนาด 16 บิต ความถี่สัญญาณ นาฬิกา 20 MHz เป็นตัวควบคุมการทำงานของระบบ โดยเราสามารถทำการพัฒนาซอฟต์แวร์บน คอมพิวเตอร์และถ่ายโอนข้อมูลไปยังบอร์ดตัวประมวลผลเชิงดิจิตอลผ่านทางพอร์ตสื่อสารอนุกรม (RS-232) เพื่อใช้ในการควบคุมมอเตอร์ได้ตามที่ต้องการ

การตรวจจับกระแสจะใช้ตัวตรวจจับกระแส (DC-CT) และนำข้อมูลค่ากระแสที่ วัดได้มาแปลงเป็นสัญญาณแรงดัน โดยใช้วงจรออปแอมป์ในการปรับแต่งสัญญาณให้อยู่ในระดับ 0-5 โวลต์ ก่อนที่จะส่งให้กับตัวแปลงสัญญาณแอนาลอกเป็นดิจิตอล (A/D Converter) ส่วนการ ตรวจจับแรงดันไฟตรง เราจะทำการแยกโดดทางไฟฟ้า โดยใช้ Opto Isolator ตรวจจับแรงดันบัส ไฟตรงที่ผ่านการทอนระดับแรงดันแล้ว และทำการปรับแต่งสัญญาณให้เหมาะสมก่อนส่งให้กับ ตัวแปลงสัญญาณแอนาลอกเป็นดิจิตอลของตัวประมวลผลเชิงดิจิตอลต่อไป สำหรับพิกัดและ ค่าพารามิเตอร์ของมอเตอร์ที่ใช้ในงานวิจัยแสดงได้ดังตารางที่ 5.1

2 HP, 220/380V, 6.2/	3.6 A, 1420 rpm, 4 Poles
$R_{s} = 1.84 \left[\Omega\right]$	$R_{R} = 0.885 \left[\Omega\right]$
$L_{\rm s} = 0.131[{\rm H}]$	$L_{R} = 0.12 [\mathrm{H}]$
M = 0.12 [H]	$J = 0.021 [\text{kg} \text{m}^2]$

ตารางที่ 5.1 พิกัดและค่าพารามิเตอร์ของมอเตอร์เหนี่ยวน้ำที่ใช้ในงานวิจัย

รูปที่ 5.1 โครงสร้างของระบบฮาร์ดแวร์โดยรวม

5.2 ส่วนซอฟต์แวร์

ซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการทดสอบนี้จะเขียนขึ้นตามสมการและแผนภาพของระบบ ดังที่ได้นำเสนอมาแล้วในบทที่ 3 ด้วยภาษาแอมเซมบลี แต่จะไม่ทำการคำนวณเพื่อให้ระลอกฟ ลักซ์และแรงบิดสมดุลตามหัวข้อที่ 3.7 เพื่อลดความซับซ้อนของโปรแกรมและเวลาที่ใช้ในการ คำนวณ ส่วนสำคัญมากส่วนหนึ่งที่เป็นจุดหลักในการควบคุมก็คือ การปรับเปลี่ยนค่าคาบเวลาใน การสวิตซ์ในช่วงครึ่งแรก (Tk) และในช่วงครึ่งหลัง (Tk') ซึ่งปกติจะมีค่าไม่เท่ากัน ดังแสดงในรูป ที่ 5.2 โดยที่ Tk = ta + tb + tc + td และ Tk' = td' + tc' + tb' + ta' ซึ่งเราจะพิจารณาโดย ละเอียดในหัวข้อถัดไป

5.2.1 ข้อจำกัดของตัวประมวลผล

โดยปกติแล้ว ค่าคาบเวลาของการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์จะมีค่าเท่ากันทั้ง ในช่วงครึ่งแรกและครึ่งหลังดังแสดงในรูปที่ 5.3 โดยค่า CMPR1 CMPR2 และ CMPR3 จะเป็นค่า แรงดันคำสั่งที่ใช้ในการสร้างแรงดันเฉลี่ยของแต่ละเฟส U V และ W ตามลำดับ และค่า Timer Value คือค่าตัวนับ (Counter) ที่ใช้เป็นคลื่นพาห์ในการมอดูเลต

รูปที่ 5.3 คาบเวลาของการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์

แต่ในการคำนวณด้วยวิธีการกำหนดรูปแบบการสวิตช์ล่วงหน้าที่ได้นำเสนอ สำหรับระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงนั้น โดยทั่วไปแล้วคาบเวลา *Tk* อาจจะมีค่าน้อยกว่าหรือ มากกว่าคาบเวลา *Tk* ' ดังแสดงในรูปที่ 5.4 และ 5.5 ตามลำดับ โดยค่า CMPR1 CMPR2 และ CMPR3 เป็นค่าคำสั่งในช่วงครึ่งแรก และ CMPR1' CMPR2' และ CMPR3' เป็นค่าคำสั่งในช่วง ครึ่งหลัง ซึ่งค่า CMPRx ก็อาจมีค่าไม่เท่ากับ CMPRx' โดยที่ x=1 2 และ 3 ดังนั้น หัวใจสำคัญของ การควบคุมของระบบที่นำเสนอในวิทยานิพนธ์นี้คือ เราต้องทำการเปลี่ยนแปลงค่า *Tk Tk* ' CMPRx และ CMPRx' อย่างเหมาะสม

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติ เราไม่สามารถปรับเปลี่ยนค่าคาบเวลา *Tk* ' ได้อย่าง อิสระตามที่ต้องการได้ เนื่องด้วยข้อจำกัดของตัวประมวลผลที่ไม่ได้ถูกออกแบบให้มีการ ปรับเปลี่ยนคาบเวลาในช่วงครึ่งหลัง จากที่ได้ทำการทดสอบตัวประมวลผลที่ใช้อยู่ ปรากฏว่าเรา สามารถปรับเปลี่ยนค่าคาบเวลา *Tk* ' ได้หากความสัมพันธ์ตามสมการที่ (5.1) เป็นจริงเท่านั้น

รูปที่ 5.5 คาบเวลา Tk มีค่ามากกว่าคาบเวลา Tk '

ดังนั้นหากคาบเวลา *Tk* ' ≥ *Tk* เรามีความจำเป็นที่จะต้องทำการย่อส่วน คาบเวลา *Tk* ' รวมทั้งค่าช่วงเวลา *ta*' *tb*' *tc*' และ *td*' ด้วยอัตราส่วน (Scale3) โดยอาศัยสมการที่ (5.2) เพื่อปรับให้ค่า *Tk* ' = *Tk* - *1*

$$Scale3 = \frac{Tk - l}{Tk'}$$
(5.2)

ในการเขียนโปรแกรม เราจะทำการจำกัดค่าความถี่การสวิตช์สูงสุด (fsw_max) ไว้ที่ 7.81 kHz ซึ่งคิดเป็นคาบการสวิตช์ได้เท่ากับ 128.04 us (tsw_min) โดยการเลือกค่า tsw_min จะพิจารณาจากเวลาทั้งหมดที่โปรแกรมต้องใช้ในการคำนวณเพื่อหาคาบเวลา Tk และ Tk' เพราะเรามีความจำเป็นที่จะต้องเผื่อเวลาให้มากพอที่จะให้ตัวประมวลผลทำการคำนวณ โปรแกรมจนเสร็จสิ้น หากเวลาที่เราเผื่อให้น้อยเกินไป ตัวประมวลผลจะทำงานผิดพลาดได้ ส่วน ความถี่การสวิตช์ต่ำสุด (fsw_min) จะจำกัดไว้ที่ 3 kHz ซึ่งคิดเป็นคาบการสวิตช์ได้เท่ากับ 333.33 us (tsw_max) ดังนั้นถ้าคาบเวลา Tk มีค่ามากกว่า tsw_max/2 เราก็จะทำการจำกัดค่า Tkและ Tk ' ไว้ที่ tsw_max/2 ด้วยอัตราส่วน (Scale5) โดยอาศัยสมการที่ (5.4) และในทำนอง เดียวกัน ถ้าคาบเวลา Tk หรือ Tk ' มีค่าน้อยกว่า tsw_min/2 เราก็จะจำกัดค่าทั้งสองไว้ที่ tsw_min/2 โดยจะปรับค่าช่วงเวลาด้วยอัตราส่วน (Scale4) และอัตราส่วน (Scale6) โดยอาศัย สมการที่ (5.3) และ (5.5) ตามลำดับ โดยสรุปแล้วค่า CMPR1 CMPR2 CMPR3 และ CMPR1' CMPR2' CMPR3' จะถูกย่อหรือขยายให้สอดคล้องกับเงื่อนไขต่าง ๆ ข้างต้น ซึ่งเราสามารถเขียน แผนภาพการตรวจสอบค่าคาบเวลา Tk และ Tk ' เปรียบเทียบกับ tsw_min และ tsw_max ได้ ดังรูปที่ 5.6

$Scale4 = \frac{tsw_min/2}{Tk}$	(5.3)
$Scale5 = \frac{tsw_max/2}{Tk}$	(5.4)
$Scale6 = \frac{tsw_min/2}{Tk'}$	(5.5)

(5.1)

5.2.2 การใช้เวกเตอร์แรงดันศูนย์เมื่อช่วงเวลาที่คำนวณด้วยแรงบิดมีค่าน้อยกว่าศูนย์

เมื่อเรานำอัลกอริธึมที่ได้นำเสนอมาเขียนเป็นซอฟต์แวร์ในทางปฏิบัติ เราจะต้อง ทราบการเปลี่ยนแปลงของแรงบิดและขนาดของฟลักซ์ในคาบเวลา k เพื่อกำหนดรูปแบบการ สวิตช์สำหรับคาบเวลา k แต่การคำนวณทั้งหมดนี้จะต้องกระทำในคาบเวลา k-1 กล่าวคือเราต้อง กำหนดรูปแบบการสวิตช์ล่วงหน้า ดังนั้นเราจึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำนายอัตราการ เปลี่ยนแปลงของทั้งแรงบิดและขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์พร้อมกับค่าแรงบิดและขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์ ล่วงหน้า 1 คาบการสุ่มสัญญาณดังแสดงในรูปที่ 5.7 เพื่อนำมาใช้ในการคำนวณช่วงเวลาที่ใช้ใน แต่ละ เวกเตอร์ในคาบการสุ่มสัญญาณที่ k ถ้าการทำนายค่าต่าง ๆ ไม่ตรงกับค่าจริง ก็จะส่งผล ต่อการคำนวณช่วงเวลาทั้งหมด และค่าแรงบิดและขนาดของฟลักซ์จากรูปแบบการสวิตช์ในคาบ การสุ่มสัญญาณที่ k-1 อาจจะหลุดออกจากขอบเขตฮิสเตอริซีสที่กำหนดได้

รูปที่ 5.7 การทำนายค่าต่าง ๆ ล่วงหน้า 1 คาบการสุ่มสัญญาณ

รูปที่ 5.8 แสดงกรณีการทำนายค่า *T*(*k*) และ *λ*_s(*k*) ล่วงหน้า 1 คาบการสุ่ม สัญญาณ ซึ่ง *T*(*k*) อยู่สูงกว่า *Tmax* และ *λ*_s(*k*) อยู่ต่ำกว่า *Fmin* ส่งผลให้ช่วงเวลาการใช้ เวกเตอร์แรงดันศูนย์ (*ta*) ไม่มีเพราะการใช้เวกเตอร์แรงดันศูนย์จะส่งผลให้ *λ*_s มีค่าลดลงต่ำกว่า ค่าจำกัดล่างมากขึ้นอีก ซึ่งในการกระบวนการควบคุม เราต้องการรักษาทั้งฟลักซ์และแรงบิดให้อยู่ ในแถบฮิสเตอริซีส ส่วนช่วงเวลาการใช้เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ (*tb*, *tc*) ที่ตามมาก็จะเป็นศูนย์ด้วย เพราะทั้งสองเวกเตอร์เป็นเวกเตอร์แรงดันที่ใช้ในการเพิ่มแรงบิด ซึ่งจะทำให้แรงบิดมีค่ามากกว่าค่า จำกัดบนเพิ่มมากขึ้นและช่วงเวลาการใช้เวกเตอร์แรงดันศูนย์อีกช่วง (*td*) ก็จะเป็นศูนย์เช่นเดียวกับ ช่วงเวลา *ta* ด้วยเงื่อนไขของฟลักซ์ที่ได้กล่าวมาข้างต้นซึ่งส่งผลให้ทั้งคาบเวลา *Tk* และ *Tk* 'มีค่า เป็นศูนย์เพราะไม่มีเวกเตอร์แรงดันตัวใดที่มีคุณสมบัติในการลดแรงบิดแต่เพิ่มฟลักซ์ได้

ในทางซอฟต์แวร์ เราจะแก้ไขปัญหา Tk หรือ Tk ' เป็นศูนย์โดยจะใช้ค่า Tk(k-1) หรือ Tk'(k-1) แทน และอาศัยคุณลักษณะของตัวประมวลผลทั่วไป ถ้าไม่มีการ เปลี่ยนแปลงค่า Timer Value ที่ใช้เป็นคลื่นพาห์ในการมอดูเลต และค่า CMPR ต่าง ๆ ที่ใช้ในการ เปรียบเทียบเพื่อกำเนิดสัญญาณสวิตซ์ ตัวประมวลผลก็จะนำค่าเดิมจากการสุ่มสัญญาณคาบที่ แล้วมาใช้ในการกำเนิดสัญญาณสวิตซ์แทน อย่างไรก็ตาม การปรับเปลี่ยนค่า Tk หรือ Tk' ' ใน ลักษณะดังกล่าวที่ให้เท่ากับค่าก่อนหน้าคือ Tk(k-1) หรือ Tk'(k-1) นั้นอาจจะส่งผลที่เรา ไม่สามารถคาดเดาได้ เช่น เกิดกระแสเกินเป็นต้น

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในลักษณะเช่นนี้ สำหรับทุกช่วงเวลา (*ta*, *td*, *td*', *ta*') ที่ ถูกกำหนดด้วยแรงบิด ถึงแม้ว่า $\lambda_{,}$ จะอยู่ต่ำกว่าค่าจำกัดล่าง เราก็จะยอมให้ฟลักซ์มีขนาดลด ต่ำลงไปอีกเล็กน้อยด้วยการใช้เวกเตอร์แรงดันศูนย์เพื่อลดแรงบิดให้อยู่ในแถบฮิสเตอริซีสก่อนที่จะ ทำการคำนวณช่วงต่อไป ส่วนช่วงเวลาอื่น ๆ เรายังคงคำนวณในลักษณะเช่นเดิมตามหัวข้อที่ 3.3 ทั้งนี้การใช้เวกเตอร์แรงดันศูนย์ในลักษณะดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการลดของฟลักซ์ไม่มากนัก (ดูสมการที่ (3.1)) เพราะแรงดันตกคร่อมค่าความต้านทานสเตเตอร์มีค่าน้อย

5.3 ผลการทดสอบระบบที่ภาวะอยู่ตัว

การทดสอบในกรณีนี้ เราจะแบ่งการทดสอบระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงเชิง ดิจิตอลออกเป็น 2 ส่วนเปรียบเทียบกันระหว่าง วิธีการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตามตำแหน่ง เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์ และวิธีการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟโดยดูจากเงื่อนไขตำแหน่งของ เวกเตอร์แรงดันในหัวข้อที่ 3.4 โดยเราได้กำหนดความกว้างของแถบฮิสเตอริซีสของฟลักซ์ $\Delta \lambda_{,}$ และความกว้างของแถบฮิสเตอริซีสของแรงบิด ΔT ไว้ที่ 0.009 Wb และ 0.9 N-m ตามลำดับ ค่า ผิดพลาด $\lambda_{,} - \lambda_{,}^{*}$ และค่าผิดพลาด $T - T^{*}$ จะแสดงโดยผ่านทางตัวแปลงสัญญาณดิจิตอลเป็น แอนาลอก (D/A Converter) ทำให้เราสังเกตได้เฉพาะค่าสัญญาณที่ต้นช่วงเวลาการสุ่มสัญญาณ เท่านั้น แต่ไม่สามารถเห็นรายละเอียดการเปลี่ยนแปลงของระลอกฟลักซ์และแรงบิดเหมือนที่แสดง ไว้ในบทที่ 4 ได้ โดยผลในรูปที่ 5.9 ถึง 5.12 เป็นผลการทดสอบเดียใช้เงื่อนไขการเลือกคู่เวกเตอร์ แรงดันแอกทีฟแบบเดิม รูปที่ 5.9 และ 5.10 เป็นผลการทดสอบเมื่อมอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 300 rpm จะสังเกตได้ว่า ค่าผิดพลาด $\lambda_{,} - \lambda_{,}^{*}$ มีค่ามาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนคู่แรงดันเวกเตอร์ แอกทีฟวิธีนี้จะมีปัญหาในย่านความเร็วต่ำ เมื่อเราควบคุมฟลักซ์ไม่ได้ รูปคลื่นกระแสสเตเตอร์ก็จะ มีลักษณะผิดเพี้ยนไป แต่ระบบก็ยังสามารถควบคุมความเร็วได้ตามที่ต้องการ ส่วนรูปที่ 5.11 และ 5.12 เป็นผลการทดสอบเมื่อมอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 1000 rpm จะเห็นได้ว่า ค่าผิดพลาด $\lambda_{,} - \lambda_{,}^{*}$ มีค่าน้อยกว่ากรณีที่มอเตอร์ทำงานที่ความเร็ว 300 rpm รูปคลื่นกระแสสเตเตอร์ก็มี ลักษณะใกล้เคียงไซน์ และระบบก็ยังสามารถควบคุมความเร็วมอเตอร์ให้มีค่าเท่ากับความเร็ว คำสั่งได้ ซึ่งจากผลการทดสอบระบบจริงก็แสดงให้เห็นว่า การเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่ อาศัยตำแหน่งเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์แต่เพียงอย่างเดียว จะมีปัญหามากในย่านความเร็วต่ำ และ ปัญหาจะน้อยลงในย่านความเร็วสูง นอกจากนั้นทั้งสองจุดทำงานที่ได้ทำการทดสอบ ระบบไม่ สามารถควบคุมค่าผิดพลาด $T - T^*$ ให้อยู่ในแถบอิสเตอริซีสตลอดเวลาได้

รูปที่ 5.13 ถึง 5.20 แสดงถึงผลการทดสอบระบบโดยใช้วิธีการเลือกคู่เวกเตอร์ แรงดันแอกทีฟตามวิธีใหม่ที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4 ณ จุดทำงานต่าง ๆ คือ 300 500 1000 และ 1420 rpm พบว่าระบบสามารถควบคุมความเร็วมอเตอร์ให้มีค่าเท่ากับความเร็วคำสั่งค่าต่าง ๆ ได้ แม้ว่าความเร็วจะมีการแกว่งบ้างก็ตาม รูปคลื่นกระแสสเตเตอร์ก็มีลักษณะใกล้เคียงสัญญาณไซน์ มีการผิดเพี้ยนบ้างเล็กน้อย ส่วนค่าผิดพลาด $\lambda_{\rm r} - \lambda_{\rm r}^{*}$ ที่ความเร็ว 300 rpm ในรูปที่ 5.14 จะมีค่า ้น้อยกว่าเมื่อเทียบกับรูปที่ 5.10 ที่ความเร็วเดียวกัน แสดงว่าวิธีการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟ ที่ได้นำเสนอนั้น ทำให้การควบคุมในย่านความเร็วต่ำดีขึ้นกว่าวิธีการแบบดั้งเดิม ส่วนที่ความเร็ว อื่น ๆ ระบบก็ยังสามารถควบคุมฟลักซ์ได้ แต่ในทุกจุดทำงานที่ได้ทำการทดสอบ ฟลักซ์และแรงบิด จะเกินขอบเขตฮิสเตอริซีสในบางช่วงเวลา ซึ่งเป็นผลมาจากการทำนายค่าต่าง ๆ เพื่อใช้ในการ ควบคุมล่วงหน้า 1 คาบการสุ่มสัญญาณไม่แม่นยำนัก และผลจากค่าพารามิเตอร์ที่แปรเปลี่ยนก็ ส่งผลต่อการควบคุมเช่นเดียวกัน และอีกสาเหตุหนึ่งที่สำคัญก็คือ คาบการสวิตช์น้อยสุด (tsw_min) มีค่าประมาณ 130 us ถ้าระบบต้องการใช้คาบการสวิตช์ที่น้อยกว่า 130 us เพื่อรักษา ให้ทั้งฟลักซ์และแรงบิดอยู่ในขอบเขตฮิสเตอริซีส ช่วงเวลาต่าง ๆ จะถูกขยายด้วยอัตราส่วน (Scale4) และ (Scale6) ในสมการที่ (5.3) และ (5.5) จึงส่งผลให้ช่วงเวลาที่ต้องใช้ในแต่ละ เวกเตอร์แรงดันมีค่ามากขึ้น ดังนั้นค่าผิดพลาดฟลักซ์และแรงบิดจึงมีค่าเกินขอบเขตที่กำหนดไว้ และที่ความเร็ว 1420 rpm ค่าผิดพลาด *T - T** มีค่าเกินขอบเขตฮิสเตอริซีสที่กำหนดไว้พอสมควร ซึ่งเป็นเพราะในย่านความเร็วสูงนั้น จะมีเวกเตอร์แรงดันแอกทีฟตัวหนึ่งที่เพิ่มแรงบิดได้ไม่ดี ดังที่ได้กล่าวในหัวข้อที่ 3.5 ซึ่งถ้าในคาบการสวิตช์นี้มีค่าน้อยกว่า tsw_min $\left(\frac{dT}{dt} < 0 \right)$ ช่วงเวลานี้ก็จะถูกขยายให้มีค่ามากขึ้น ส่งผลให้ค่าผิดพลาดแรงบิดมีค่าลดลงต่ำกว่าค่าจำกัดล่าง ของขอบฮิสเตอริซีสดังรูปที่ 5.20

5.4 ผลการทดสอบระบบที่ภาวะชั่วครู่

รูปที่ 5.21 แสดงผลตอบสนองเมื่อทำการเร่งความเร็วมอเตอร์จาก 500 ไป 1000 rpm ในขณะสั่งเร่งความเร็ว ระบบก็ยังสามารถควบคุมขนาดสเตเตอร์ฟลักซ์ให้มีค่าเกือบคงที่ได้ และค่าแรงบิดจริงก็มีการเปลี่ยนแปลงตามความเร็วที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งในช่วงนี้ระบบก็พยายามที่ จะรักษาระลอกฟลักซ์และแรงบิดให้อยู่ในขอบเขตที่กำหนด ส่วนรูปคลื่นกระแสสเตเตอร์ก็มี ลักษณะเป็นไซน์ และความเร็วจริงก็มีค่าเท่ากับความเร็วที่ตั้งไว้ ส่วนรูปที่ 5.22 แสดง ผลตอบสนองเมื่อทำการลดความเร็วมอเตอร์จาก 1000 ไป 500 rpm ผลการทดสอบที่ได้แสดงให้ เห็นว่า ระบบก็ยังสามารถควบคุมทั้งแรงบิดและฟลักซ์ในภาวะชั่วครู่ได้ดีในการทำงานแบบเร่งลด ความเร็ว

รูปที่ 5.23 แสดงผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อสั่งกลับทิศจาก 200 ไป -200 rpm แต่ทำการทดสอบที่แรงดันบัสไฟตรง 100 V เพราะในช่วงที่มอเตอร์หมุนกลับทิศนั้น กระแส จะมีค่ามากจนอาจจะเกิดการตัดวงจร (Trip) จากวงจรป้องกัน เนื่องจากระบบควบคุมยังทำงาน ในย่านความถี่ต่ำได้ไม่ดีนัก จึงทำให้เกิดการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟที่ไม่เหมาะสม ถึงแม้ว่า จะใช้เงื่อนไขที่ได้นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4 แล้วก็ตาม เราจึงได้ทำการทดสอบการกลับทิศที่แรงดันต่ำ แทนเพื่อป้องกันไม่ให้กระแสเกินจนอาจเป็นอันตรายต่อตัวสวิตช์กำลัง จากผลการทดสอบ จะเห็น ได้ว่าในช่วงความเร็วใกล้ ๆ ศูนย์ ระบบไม่สามารถควบคุมฟลักซ์ได้ รูปคลื่นกระแสก็จะมีลักษณะเป็น ลักษณะเพี้ยนไปบ้าง แต่เมื่อระบบสามารถควบคุมฟลักซ์ได้แล้ว รูปคลื่นกระแสก็จะมีลักษณะเป็น ใชน์เช่นเดิม ส่วนค่าแรงบิดจริงก็มีการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับความเร็วที่มีการเปลี่ยนแปลง

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์แรงดันแบบดั้งเดิม

เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์แรงดันแบบดั้งเดิม

รูปที่ 5.16 ค่าผิดพลาด $\lambda_{s}^{}-\lambda_{s}^{*}$ และค่าผิดพลาด $T-T^{*}$ ที่ความเร็ว 500 rpm เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์แรงดันที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4

เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์แรงดันที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4

เมื่อใช้การเลือกเวกเตอร์แรงดันที่นำเสนอในหัวข้อที่ 3.4

รูปที่ 5.21 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อเร่งความเร็วจาก 500 rpm ไป 1000 rpm

รูปที่ 5.22 ผลตอบสนองในภาวะชั่วครู่เมื่อลดความเร็วจาก 1000 rpm ไป 500 rpm

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลงานวิจัย

งานวิจัยนี้ได้นำเสนอระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบใหม่ที่พัฒนามาจากระบบ ควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบดั้งเดิม โดยอาศัยวิธีการมอดูเลตแบบใหม่ที่เหมาะสมกับการสร้างด้วย ระบบเชิงดิจิตอล โดยจะทำการกำหนดรูปแบบการสวิตช์ล่วงหน้า ซึ่งจากผลการทดสอบสามารถ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

- จากผลการจำลองด้วยคอมพิวเตอร์ ระบบนี้สามารถควบคุมระลอกฟลักซ์และแรงบิด ให้อยู่ใน แถบฮิสเตอริซีส ได้เหมือนกับระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงแบบเดิม อีกทั้งยังมีรูปแบบการ สวิตช์ที่มีระเบียบเช่นเดียวกับการมอดูเลตแบบความกว้างพัลส์
- จากผลการทดสอบระบบจริง เราสามารถควบคุมฟลักซ์และแรงบิดให้มีขนาดตามต้องการได้ แต่ระลอกฟลักซ์และแรงบิดจะเกินขอบเขตฮิสเตอริซีสในบางช่วงเวลา ซึ่งเป็นผลจากการ ทำนายล่วงหน้า 1 คาบการสวิตช์ไม่แม่นยำนัก และผลจากการเปลี่ยนแปลงของ ค่าพารามิเตอร์ ก็ส่งผลต่อการควบคุมเช่นกัน แต่อย่างไรก็ตาม ระบบที่สร้างขึ้นก็สามารถ ควบคุมให้มอเตอร์ทำงานในภาวะอยู่ตัวและภาวะชั่วครู่ได้
- วิธีการเลือกคู่เวกเตอร์แรงดันแอกทีฟในช่วงที่เวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์เปลี่ยนเซกเตอร์ โดยดู จากตำแหน่งของเวกเตอร์แรงดันที่นำเสนอใหม่นั้น ทำให้การควบคุมในย่านความเร็วต่ำดีขึ้น กว่าวิธีการแบบดั้งเดิมที่ดูจากตำแหน่งของเวกเตอร์สเตเตอร์ฟลักซ์แต่เพียงอย่างเดียว

6.2 ข้อเสนอแนะ

 เนื่องจากความถี่การสวิตช์มากสุด (fsw_max) ถูกจำกัดไว้ที่ 7.81 MHz หรือคิดเป็นคาบการ สวิตช์ประมาณ 130 µs (tsw_min) ในกรณีที่ระบบควบคุมแรงบิดโดยตรงต้องใช้คาบการ สวิตช์สั้นกว่า 130 µs ช่วงเวลาต่าง ๆ ก็จะถูกขยายอย่างเป็นสัดส่วนกับ tsw_min ซึ่งส่งผลให้ ช่วงเวลาที่ต้องใช้ในแต่ละเวกเตอร์แรงดันมีค่ามากขึ้น ส่งผลให้ระลอกฟลักซ์และแรงบิดเกิน ขอบเขตที่กำหนดได้ เนื่องจากคาบเวลาการสวิตช์ต่ำสุดถูกกำหนดโดยคาบเวลาที่ใช้ในการ คำนวณตามอัลกอริธึมของระบบควบคุมแรงบิดโดยตรง ดังนั้นการเลือกใช้ตัวประมวลผลที่มี สมรรถนะสูงกว่า เช่นมีสัญญาณนาฬิกา 150 MHz ก็จะทำให้ความถี่การสวิตช์มากสุด (fsw_max) มีค่ามากขึ้น ส่งผลให้เราสามารถกำเนิดสัญญาณควบคุมสวิตช์ได้ละเอียดขึ้น

 ในทางปฏิบัติ หากต้องการเขียนโปรแกรมคำนวณเพื่อทำให้ระลอกฟลักซ์และแรงบิดสมดุล ก็ สามารถทำได้ แต่เวลาทั้งหมดที่ต้องใช้ในการคำนวณก็จะมีค่ามากขึ้น ส่งผลให้ความถี่การ สวิตช์มากสุดลดลงด้วย การเลือกใช้ตัวประมวลผลที่มีสมรรถนะสูงกว่าจึงเป็นอีกหนึ่ง ทางเลือกเพื่อการควบคุมที่ดีขึ้น

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- [1] I. Takahashi and T. Noguchi. "<u>A New Quick-Response and High-Efficiency Control</u> <u>Strategy of an Induction Motor</u>". IEEE Trans. Ind. Appl., Vol. IA-22, No. 5, pp. 820-827, 1986.
- M. Depenbrock. "<u>Direct Self-Control (DSC) of Inverter Fed Machine</u>". IEEE Trans.
 Power Electronics., Vol. PE-3, No.4, pp. 420-429, 1988.
- [3] G. Buja, D. Casadei and G. Serra. "<u>Direct Torque Control of Induction Motor Drives</u>".Proc. of ISIE'97, pp. TU2-TU8, 1997.
- [4] I. Takahashi and T. Noguchi. "<u>Take A Look Back upon The Past Decade of Direct</u> <u>Torque Control</u>". Proc. of IECON'97, pp. 546-551, 1997.
- [5] J.N. Nash. "<u>Direct Torque Control, Induction Motor Vector Control without an</u> <u>Encoder</u>". IEEE Trans. Ind. Appl., Vol. IA-33, No. 2, pp. 333-341, 1997.
- [6] J.R.G. Schofield. "<u>Direct Torque Control-DTC [of Induction Motors]</u>". IEE Colloquium on Vector Control and Direct Torque Control of Induction Motors, pp. 1/1-1/3, 1995.
- [7] P.Tiitinen and M. Surandra. "<u>The Next Generation Motor Control Method, DTC Direct</u> <u>Torque Control</u>". Proc. of PEDS'96, pp. 37-43, 1996.
- [8] A.M. Walczyna. "Problem of Application of Direct Flux and Torque Control Method of High Power VSI-Fed Drives Operating at Low Speed". Proc. of IECON'94, Vol. 1, pp. 293-298, 1994.
- [9] C.G. Mei, S.K. Panda, J.X. XU and K.W. Lim. "Direct Torque Control of Induction Motor-Variable Switching Sectors". Proc. of PEDS'99, pp. 80-85, 1999.
- [10] M. Kazmierkowsky and A. Kasprowicz. "<u>Improved Direct Torque and Flux Vector</u> <u>Control of PWM Inverter-Fed Induction Motor Drives</u>". IEEE Trans. IE, Vol. 42, No. 4, pp. 344-350, 1955.

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การคำนวณหา $\frac{d\lambda_s}{dt}$ และ $\frac{dT}{dt}$ ในภาคผนวกนี้ จะแสดงการคำนวณหา $\frac{d\lambda_s}{dt}$ และ $\frac{dT}{dt}$ จากสมการของมอเตอร์ เหนี่ยวนำบนแกนอ้างอิงสเตเตอร์ซึ่งนำมาแสดงซ้ำในสมการที่ (ก.1) ถึง (ก.4)

$$\frac{d\bar{\lambda}_{s}}{dt} = \bar{v}_{s} - R_{s}\bar{i}_{s} \tag{(n.1)}$$

$$\frac{d\bar{\lambda}_{R}}{dt} = \left(-\frac{R_{R}}{L_{R}}I + p\omega_{m}J\right)\bar{\lambda}_{R} + \frac{R_{R}}{L_{R}}M\bar{i}_{s} \tag{(n.2)}$$

$$\bar{\lambda}_{s} = \frac{M}{L_{R}}\bar{\lambda}_{R} + \sigma L_{S}\bar{i}_{s} \tag{(n.3)} T = p\left\{\bar{\lambda}_{s} \times \bar{i}_{s}\right\}$$

$$(n.4)$$

n.1 การคำนวณหา
$$\frac{d\lambda_s}{dt}$$

นำสมการที่ (ก.1) มาทำการ dot operation กับ $\vec{\lambda_s}$

$$\bar{\lambda}_s \cdot \frac{d\bar{\lambda}_s}{dt} = (\bar{v}_s - R_s \bar{l}_s) \cdot \bar{\lambda}_s \tag{n.5}$$

ແລະ

$$\frac{d\lambda_s^2}{dt} = \frac{d}{dt} \left(\vec{\lambda}_s \cdot \vec{\lambda}_s \right) = \vec{\lambda}_s \cdot \frac{d\vec{\lambda}_s}{dt} + \vec{\lambda}_s \cdot \frac{d\vec{\lambda}_s}{dt} = 2\vec{\lambda}_s \cdot \frac{d\vec{\lambda}_s}{dt}$$
(n.6)

นำสมการที่ (ก.6) แทนลงในสมการที่ (ก.5) จะได้

$$\frac{1}{2} \frac{d\lambda_s^2}{dt} = \vec{v}_s \cdot \vec{\lambda}_s - R_s \vec{i}_s \cdot \vec{\lambda}_s$$

$$\lambda_s \frac{d\lambda_s}{dt} = \vec{v}_s \cdot \vec{\lambda}_s - R_s \vec{i}_s \cdot \vec{\lambda}_s$$

$$\frac{d\lambda_s}{dt} = \vec{v}_s \cdot \frac{\vec{\lambda}_s}{\lambda_s} - R_s \vec{i}_s \cdot \frac{\vec{\lambda}_s}{\lambda_s}$$
(n.7)

ก.2 การคำนวณหา $\frac{dT}{dt}$

้นำสมการที่ (ก.4) มาหาอัตราการเปลี่ยนแปลงต่อเวลาได้ดังนี้

$$\frac{dT}{dt} = p\left\{\left(\vec{v}_s - R_s \vec{i}_s\right) \times \vec{i}_s\right\} + p\left\{\vec{\lambda}_s \times \left[\frac{d\vec{i}_s}{dt}\right]\right\}$$
(f).8)

ແລະ

$$\vec{v}_s = \frac{M}{L_R} \frac{d\vec{\lambda}_R}{dt} + R_s \vec{i}_s + \sigma L_s \frac{d\vec{i}_s}{dt}$$
(n.9)

นำสมการที่ (ก.2) แทนลงในสมการที่ (ก.9) จะได้

$$\vec{v}_s = \frac{M}{L_R} \left(-\frac{R_R}{L_R} I + p\omega_m J \right) \vec{\lambda}_R + R_R \frac{M^2}{L_R^2} \vec{i}_s + \sigma L_s \frac{d \vec{i}_s}{dt} + R_s \vec{i}_s$$
(fi.10)

นำสมการที่ (ก.3) และ (ก.10) แทนลงในสมการที่ (ก.8) จะได้

$$\begin{split} &\frac{dT}{dt} = p\left\{\bar{v}_{s}\times\bar{i}_{s}\right\} + p\left\{\frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times\left[\bar{v}_{s}-R_{s}\bar{i}_{s}-\left\{-\frac{R_{R}}{L_{R}}+p\omega_{m}J\right\}\left(\bar{\lambda}_{s}-\sigma L_{s}\bar{i}_{s}\right)-\frac{R_{R}}{L_{R}}\frac{M^{2}}{L_{R}}\bar{i}_{s}\right]\right\} \\ &\frac{dT}{dt} = p\left\{\bar{v}_{s}\times\bar{i}_{s}\right\} + p\left\{\frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times\left[\bar{v}_{s}-\frac{R_{s}}{L_{s}}\bar{i}_{s}-\left\{-\frac{R_{R}}{L_{R}}+p\omega_{m}J\right\}\bar{\lambda}_{s}+\left\{-\frac{R_{R}}{L_{R}}+p\omega_{m}J\right\}\frac{\sigma L_{s}}{L_{s}}\bar{i}_{s}-\frac{R_{R}}{L_{R}}\frac{M^{2}}{L_{R}}\bar{i}_{s}\right]\right\} \\ &\frac{dT}{dt} = p\left\{\bar{v}_{s}\times\bar{i}_{s}\right\} + p\left\{\frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times\bar{v}_{s}-\frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times\bar{i}_{s}\left[R_{s}+\sigma L_{s}\frac{R_{R}}{L_{R}}+\frac{R_{R}}{L_{R}}M^{2}}{L_{R}}\right] + \frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times p\omega_{m}J\left[\sigma L_{s}\bar{i}_{s}-\bar{\lambda}_{s}\right]\right\} \\ &\frac{dT}{dt} = p\left\{\bar{v}_{s}\times\bar{i}_{s}\right\} + p\left\{\frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times\bar{v}_{s}-\bar{\lambda}_{s}\times\bar{i}_{s}\left[\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}+\frac{R_{R}}{\sigma L_{s}}\right] + \frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times p\omega_{m}J\left[\sigma L_{s}\bar{i}_{s}-\bar{\lambda}_{s}\right]\right\} \\ &\frac{dT}{dt} = p\left\{\bar{v}_{s}\times\bar{i}_{s}\right\} + p\left\{\frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times\bar{v}_{s}-\bar{\lambda}_{s}\times\bar{i}_{s}\left[\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}+\frac{R_{R}}{\sigma L_{s}}\right] + \frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times p\omega_{m}J\left[\sigma L_{s}\bar{i}_{s}-\bar{\lambda}_{s}\right]\right\} \\ &\frac{dT}{dt} = p\left\{\bar{v}_{s}\times\bar{i}_{s}\right\} + p\left\{\frac{\bar{\lambda}_{s}}{\sigma L_{s}}\times\bar{v}_{s}-\bar{\lambda}_{s}\times\bar{i}_{s}\left[\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}+\frac{R_{R}}{\sigma L_{s}}\right] + \frac{\bar{\mu}^{2}}{\sigma L_{s}}\times p\omega_{m}J\left[\sigma L_{s}\bar{i}_{s}-\bar{\lambda}_{s}\right]\right\} \\ &\frac{dT}{dt} = -\left[\frac{R_{s}}{R_{L}}\bar{\lambda}_{R}\times\bar{v}_{s}+p\left\{-\bar{\lambda}_{s}\times\bar{i}_{s}\left[\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}+\frac{R_{R}}{\sigma L_{s}}\right] - \frac{p^{2}}{\sigma L_{s}}\lambda_{s}^{2}+p^{2}}{\omega_{m}\bar{\lambda}_{s}}\cdot\bar{i}_{s}\right\} \\ &\frac{dT}{dt} = -\left[\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}+\frac{R_{R}}{\sigma L_{s}}\right]T + \frac{pM}{\sigma L_{R}L_{s}}\left[\bar{\lambda}_{R}\times\bar{v}_{s}\right] - \frac{p^{2}}{\omega_{m}M}\left(\bar{\lambda}_{R}\cdot\bar{\lambda}_{s}\right) \qquad (n.11) \\ \\ &\frac{dT}{dt} = -\left[\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}+\frac{R_{R}}{\sigma L_{s}}\right]T + \frac{pM}{\sigma L_{R}L_{s}}\left[\frac{L_{R}}{M}\left[\bar{\lambda}_{s}-\sigma L_{s}\bar{i}_{s}\right]\times\bar{v}_{s}\right] - \frac{p^{2}}{\omega_{m}M}\left(\bar{\lambda}_{R}-\bar{\lambda}_{s}\right) \\ \\ &\frac{dT}{\sigma L_{s}L_{R}}\left(\frac{R_{s}}{M}-\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}\right]T + \frac{pM}{\sigma L_{R}L_{s}}\left[\frac{L_{R}}{M}\left[\bar{\lambda}_{s}-\sigma L_{s}\bar{i}_{s}\right]\times\bar{v}_{s}\right] - \frac{p^{2}}{\omega_{m}M}\left(\bar{\lambda}_{s}-\sigma L_{s}\bar{i}_{s}\right) \\ \\ &\frac{dT}{dt} = -\left[\frac{R_{s}}{\sigma L_{s}}+\frac{R_{R}}{\sigma L_{s}}\right]T + \frac{pM}{\sigma L_{R}L_{s}}\left[\frac{L_{R}}{M}\left[\bar{\lambda}_{s}-\sigma L_{s}\bar{i}_{s}\right]\times\bar{v}_{s}\right]\times\bar{v}_{s}\right]$$

ภาคผนวก ข ซอฟต์แวร์ของระบบ

แผนภาพการทำงานโดยรวมของซอฟต์แวร์ที่ใช้ในการทดสอบระบบ แสดงได้ดัง รูปที่ ข.1 โดยอินเทอรัปต์ชนิด Period คืออินเทอรัปต์ที่เกิดขึ้นเมื่อก่าตัวนับ (Counter) นับขึ้นจนมี ด่าเท่ากับก่ากาบการสวิตช์ Tk และอินเทอรัปต์ชนิด Underflow คืออินเทอรัปต์ที่เกิดขึ้นเมื่อก่า ตัวนับนับลงจากก่ากาบการสวิตช์ Tk' จนมีก่าเท่ากับศูนย์ โดยรายละเอียดของซอฟต์แวร์ส่วนที่ สำคัญแสดงในรูปที่ ข.2 ถึง ข.7

รูปที่ ข.1 แผนภาพการทำงานโดยรวมของซอฟต์แวร์

รูปที่ ข.2 แผนภาพการใส่ค่าในตัวรีจิสเตอร์เปรียบเทียบ (Compare Register) ในโปรแกรมบริการอินเทอรัปต์ Underflow และ Period

รูปที่ ข.3 แผนภาพรายละเอียดการคำนวณในโปรแกรมบริการอินเทอรัปต์ Underflow

รูปที่ ข.5 แผนภาพในส่วนตัวควบคุมแบบ PI

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ ข.6 แผนภาพตัวอย่างการกำนวณช่วงเวลา ta

รูปที่ ข.7 แผนภาพการคำนวณเพื่อจำกัดคาบการสวิตช์ให้อยู่ในช่วง Tmin และ Tmax

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายทวีศักดิ์ วงศ์ศรีถาวรสุข เกิดเมื่อวันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ.2520 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า (ระบบควบคุม) จากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีการศึกษา 2542 และได้เข้า ศึกษาต่อในหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมไฟฟ้า (อิเล็กทรอนิกส์กำลัง) ณ ภาควิชาวิศวกรรมไฟฟ้า คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในภาคต้นของปี การศึกษา 2542

สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย